

Th. Se. et Mos. 934

Th. Se. et alior. 934

Dys. 256.

APPARATUS
INAUGURATIONIS
THEOLOGICÆ

Scholasticus, Oratorius, Poëticus,
publico datus

IN ALMA, CATHOLICA, ET EPISCOPALI
ACADEMIA DILINGANA,
Cùm

P. CLAUDIUS FREERE
E Societate J E S U, SS. Theologiæ
Doctor, & Professor ordinarius,

IN TEMPLO ACADEMICO B. VIRGINIS
Adm. Reverendum Nobilem & Clarissimum

D. JOANNEM VÖGL,
SS. Theologiæ & Sacrorum Canonum
Licentiatum,

PLURESQUE ALIOS CANDIDATOS
supremâ Theologiæ Laureâ de more insigniret,

Ad tertium Augusti diem,

ANNO CHRISTI M. DC. LXXII.

D I L I N G Æ

Permissu Superiorum.

Formis Academicis. Apud Ioannem Federle.

IN ALMA, CATHOLICA ET EPISCOPALI
ACADEMIA DILINGENSI
P. CLAUDIUS FRERE
IN THEOLO ACADÉMICO A. VINCENS
D. JOHANNES VOGEL
PLURIBUS ALIIS CANDIDATOS
ANNO CHRISTI MDC. LXXII.
DILINGA

Bayerische
Staatsbibliothek
München

REVERENDISSIMO
PRÆNOBILI,
AMPLISSIMOQUE DOMINO,
DOMINO
JOSEPHO AB ACH,
Juris Utriusque Licentiatō;
REVERENDISSIMI, ET CELSISSIMI
S. R. I. PRINCIPIS,
EPISCOPI CONSTANTIENSIS
CONSILIARIO,
Et Vicario in Spiritualibus Generali;
Ecclesiæ Cathedralis ibidem
CANONICO;
INSIGNIS COLLEGIATÆ S. STEPHANI
PRÆPOSITO, &c.
DOMINO ET PATRONO SUO
GRATIOSO.

SI quid temeritate peccem, dum tenue
donum venerandis Tuis consigno
mani-

EPISTOLA DEDICATORIA.

manibus, R E V E R E N D I S S I M E D O -
M I N E, humanitas Tua, facilis in omnes,
omnibus comperta, benignè condona-
bit. Opusculum est Paranympheum,
voto & nomine duntaxat meo formis
typographicis datum, cùm supremam
Theologiæ Lauream, mihi & pluribus
aliis Competitoribus (Viris honoratiffi-
mis, mihiq̃ue officiosè colendis) eodem
tempore communem, auspicatò accipe-
rem. Suasere Amici, virtutis & dignitatis
Tuæ cultores, ut Tibi inscriberem: futu-
rum enim id pignus devotionis erga Te
meæ, & specimen haud importunum sin-
ceri studii, quo Clientibus Tuis cupiam
deinceps accenseri. Quidni facilè obse-
querer bene monentibus, atque id aude-
rem, ad quod alia multa & gravia me im-
pellebant? Occurrebat animo summa illa
Tua integritas communi omnium voce
sensúque celebrata; acre simul ac pacatum
judicium; curis publicis & cuivis negotio-
rum

EPISTOLA DEDICATORIA.

rum moli ferendæ, aptèque digerendæ par
dexteritas atque prudentia; solida illa, so-
lers, & per optimarum disciplinarum sinus
latissimè diffusa sapientia; literarum & li-
teratorum perpetuus amor; Religionis ac
publici boni studium fervens atque irre-
missum. Occurrebant alia infinita, quæ
commemorari jam à me non possent, sine
modestix Tuæ, laudes merito suo ab aliis
quantumvis ingenuè repensas averfantis,
vulnere. Eidem ne vim faciam, pluribus
abstineo. Relinquo felicioribus ingeniis
& calamis eam provinciam, ut Te Orbi
Posterisque talem depingant, qualem Virtus
Tua meretur. Id unum supplex rogo, ut,
quoniam tenuitas mea exhibere aliud jam
non potest magnitudini Tuæ ullâ ex parte
commensum, hanc animi mei significa-
tionem lubens lætusque accipias, dum me-
lioribus (quod opto) observantiæ argu-
mentis testari aliquando possim decentius
atque copiosius, quanti merita gratiamque
Tuam

EPISTOLA DEDICATORIA.

Tuam æstimem. Precibus hisce meis, conceptâ erga animum Tuum benignum notâque humanitatem fiduciâ plenâ, si annuas, æternùm me Tibi devinxeris. Si Dei beneficio ad bonorum solatium quamdiutissimè incolumis vivas, vota mea impleveris. Dilingæ quarto Augusti, 1672.

REVERENDISSIMÆ, AMPLISSIMÆQUE
DOMINATIONIS TUÆ

Cultor & Cliens devotissimus

J O A N N E S V Ö G L,
SS. Theologiæ Doctor, & Canonum Licentiatus.

ASSERTIONES THEOLOGICÆ

AB ADMODUM REVERENDIS,
NOBILIBUS, ET CLARISSIMIS
DOMINIS

LICENTIATIS

pridie inaugurationis pro supremâ
laureâ propugnandæ.

D*EVS à nullâ creaturâ possi-*
bili videri potest, nisi visione supernatura-
li & indebitâ. 2. Nec ab ullâ comprehen-
di, vel sensu percipi. 3. Datur scientia
media. 4. Deus est summè liber sine ullâ necessitate
agendi ad extra. 5. Angeli peccârunt superbiâ, inobe-
dientiâ, & invidiâ. 6. Puniantur qualitate positivâ;
non solâ extrinsecâ alligatione ad ignem. 7. Libertati
repugnat necessitas & prædeterminatio physica. 8. Pu-
ra omissio libera est impossibilis. 9. Non tamen actus
in individuo indifferens. 10. Peccatum mortale præ-
supponit advertentiam plenam & formalem malitiæ ut

A

gravis.

2 ASSERTIONES THEOLOGICÆ.

gravis. 11. Est malitiæ finita tantum. 12. B. VIRGO immunis fuit ab originali. 13. Clerici tenentur nonnullis legibus civilibus : ab aliquibus immunes sunt jure Divino, saltem conditionatè & limitatè. 14. Efficacia gratiæ est entitas auxilii, & consensûs futuricio conditionata. 15. Gratia sanctificans non distinguitur à Caritate. 16. Fides resolvitur in locutionem *DEI* completam. 17. Non est semper quoad omnes actus intrinsecè absolutè firmissima. 18. Clerici domini sunt reddituum superfluatorum. 19. Datur justitia commutativa creaturæ erga Deum; non vicissim. 20. Jure naturæ ad officia Ecclesiastica magni momenti eligendi sunt dignissimi, quantum fieri potest. 21. Satisfactio Christi non potuit à *DEO* non acceptari. 22. Liberè mortuus est ex obedientiâ. 23. Sacramenta gratiam causant moraliter tantum. 24. Possent etiam physicè. 25. Ad Sacramentum requiritur intentio Ministri saltem confusa & virtualis. 26. Semper esse actualem & formaliter liberam probabile non est. 27. Eucharistia per se non causat primam gratiam. 28. Actritio pura sufficit ad valorem Sacramenti Pœnitentiæ, etiam in mortis articulo. 29. Ad moribundum absolvendum conditionatè sufficit aliquando signum doloris verè præsumptum. 30. Matrimonium consummatum jure naturæ est indissolubile.

MAJESTAS AMABILIS,
SIVE
DE FORMA CHRISTI
ORATIO PRIMA.

ARgumentum dicendi grave, planéque Divinum, quod aggredior, non exigua animo curam, ac metum injiceret, AA. nisi pietas, ratioque hoc loco causæ meæ judices sederent. Agendum est de externâ Christi formâ, videndumque, ut, quoniam mortalitatis nostræ conditio non finit, oculorum arbitrio tam nobilem controversiam dirimendam committi, id modestè, prudentérque cogitemus, quod divina oracula nobis explicata probant, & quod velut convenientissimum Dei hominis majestas petit. Hoc si oratione simplice magis, quàm limatâ, atque elaboratâ, vel mediocriter expendere possim, rem quidem non præstitero dignam expectatione vestrâ, dignam humanitate, dignam auribus doctissimis; religioni tamen vestræ non injucundam; à me, à loco, & tempore minimè alienam. Adeste igitur animis: sed nolite, quæso, hoc initio statim à me petere, ut, more multisusitato, ingrediar Euripum quendam pugnantium causarum, incertâmq; ex longâ jactatione orationem seriùs admoveam litori. Cognoscite
A 2 potius,

potius, quem portum rectè petierim, postquam impressæ animo imagines verum, aut speciem vero proximam monstravêre. Dico, habitudinem totius corporis, & præcipuè oris, oculorumque formam, in Christo non neglectam, neque horridam; non vulgarem, aut mediocrem; sed eximiam prorsus fuisse, itaque perfectam, ut longissimè dignitate vicerit, quidquid regium ad majestatem, decens ad modestiam, pulchrum ad amorem, serenum ad hilaritatem, grave ad reverentiam, severum ad terrorem, sanctum ad pietatem, à nobis in mortali hac vitâ potest cogitari. Non repetam hîc prolixè, quæ vel eruditè congeffit Turrianus, vel copiosè disputavit Vavassor, vel Sufius accommodatè dixit, cum de Divinæ Matris formâ differeret: rem dixit Vates coronatus, cum speciosum formâ præ filiis hominum appellavit. Quid enim? internam solum animi pulchritudinem laudare in Homine-Deo voluit? An de aliâ Christi formâ loqui potuit cœleste Oraculum, quàm de eâ, quam deposuisse dicitur amantissimus Liberator, cum Judæorum furori expositus acerbissima quæque pro salute nostrâ fustineret? Una profectò vox est sapientum omnium, qui de Divinis agunt, Deum-hominem tot cœli, naturæque donis esse cumulatum, ut compendium quoddam absolutissimum, imò pelagus Divinarum opum dici possit: cur ergo timidi allato è sacristabulis lemmati vim aliam, sententiamque tribuamus,

mus, quàm quòd Christo munere Divino, aut quodam potius jure, membrorum omnium proportio, ac dignitas ejusmodi obtigerit, cui par nulla possit inveniri? Quid non cogitemus omni prorsus ex parte amabile de summo capite, & generis humani deliciis? Ne quid germanam speciem dignamque æstimationem, quam de hoc argumento concipere religio ac prudentum sensus jubet, ullâ coloris alieni admixtione deturpet, removete, obsecro, longissimè, quidquid horridum, incultumve ex Stoicorum supercilio potest cogitari. Jacent ambulantes trunci, & animata marmora, Spartanam suam & invictam fortitudinem sub deformi tecto habitantem. Virtutis domicilium quærant inter spectra, portentaque corporum. Estne humanum illud, an de Caucaſo & Tartarorum vel Getarum mapalibus barbarum, eam nostri partem, quam Deus, & natura patere ad aspectum voluit, ita componere ad terrorem, ut vir ille non habeatur, qui militarem ferociam non spiret oculis, vel cædem, & latrocinia primo statim occurſu non minitetur? An ulla furiis apud inferos Majestas, & dignitas oris, quòd monstrosa ibi omnia, atque formidabilia, deletis omnibus divinitatis vestigiis? Illud omne Herculeum & Heroicum habebitur, quod unum duntaxat metum incutit aspicientibus; & optima solis leonibus erit forma, quòd animalia reliqua oculorum conjectu fulmineo compellant ad fugam, vel

exaniment : Quid magnum vel in fabulâ præstitit Hercules , si terribilem monstrorum torvitatem , totius orbis ornamentum , è rerum naturâ expulit ? Tædet paradoxis immorari. Sinamus ergo Stoicos sibi probè nasutos videri , animamque pulchram tegere ferarum exuviis ; & propositum alacres prosequamur. Animus immortalis , propinquum Divinitati genus , & primum post cœlestes Spiritus obtinens locum , templum naturâ suâ meretur , atque domicilium habitantis dignitati suppar , Divinâ videlicet manu , ut de Evâ legimus , **ÆDIFICATUM**. Divertit sæpius , quàm Jupiter & Mercurius fabulosus , in vilem Philemonis & Baucidis casam , quando inferioris notæ artifices peccant in opere : cum supremus opitex etiam intra naturæ limites solus , aut præcipuo studio manum admoveat , nihil luscum , nihil gibbosum , nihil claudum , nihil humile , nihil triste , aut vitiosum protrahit in lucem ; sed in artis exempla omnia superantis specimen læta omnia format , atque admiranda. Homo vas Divinitatis fictile cetera omnia longè superat , ut gloriosa coronis , compendium , & meta ; nec erit , opinor , ullus tam projectæ audaciæ , ut dicat , Adamum hominum Alpha vel deforme , vel mediocri & vulgari pulchritudine præditum de Plastis & figuli sui manu exiisse. Hinc apertè conficere mihi videor , integrum & perfectum hospitium bonæ mentis quàm maximè distare à ferarum spelæis ;

spelæis ; neque humanam figuram censerî , quæ hominem vix distinguat à bestiis. Certè deformitas totius naturæ iudicio jam dudum damnata optari à prudente non potest , nisi ut remedium gravioris mali , vel miserum solatium naturæ ex imbecillitate virium desperantis meliora, aut pejora formidantis. Neque integer ille est , cui pes abscinditur, ut vitæ consulatur. Formam multis negat Deus, quia abufuri erant, si accepissent : negat etiam ingenium ac dotes mentis , ut subtrahat criminum instrumenta : quis propterea habetudinem ingenio prætulit ? Qui terrestrem frigidæ mentis tarditatem ; quis debilem ac veluti lapsabundam intelligendi vim adamavit ? Nempe à naturâ ingenitum nobis desiderium est , ut ab ipso ortu nostro in Societatis humanæ lucem, ac theatrum, naturæ donis opulenti veniamus ; quin argumentis quoque externis instructi, quæ spem faciant indolis bonæ ; solum idoneum educationi ad certum vitæ genus præbeant ; à nobis avertant neminem suspicionibus vel improbitatis umbrâ ; aspectu usûque nostri concilient ignotos ; amicitiae & observantiae officiis viam aperiant. Unde laudaturus Cyprianum Nazianzenus specie magnificum, ac decorum, opus naturæ perfectum appellavit. Idem è Juliani, quem sæpe viderat, vultu perfidiam eluxisse asserit, ac propterea deformitatem ut plurimum argumentum esse animi vitiosi , quòd animum inter, &

corpus similitudo quædam, & consensio intercedat. Nunquam fanè viderit Orbis hominem, nativâ, & mollium illecebrarum experte oris dignitate ad honorem, reverentiam, ceteraque humanitatis officia præditum, jam à puero suapte indole (antequam perversa educatio corrumpat id, quod natura minimè mendax spondet) ad malum proclivem; deformes tamen quamplurimos; in quos secundum Jurisperitorum placita prius semper cadit criminis suspicio & torturæ subeundæ necessitas, quàm in alios culpæ quidem aliis ex indiciis pariter affines, sed ex favente vultûs decentioris patrocinio remotiores. Quid-quod tantum adversus illos est naturæ monstra averfantis odium, ut humanitatem & virtutis officia sperare ab illis antè non liceat, quàm signis aliis exploratis, honestæq; vitæ exemplo, latentem quandoque in hujusmodi portentis indolem bonam exterius ostenderint, ut faciunt nonnulli, quibus natura dotes eximias velut aurum rupibus inclusit, cùm deficiente conatu & viribus conspicuas in publicum bonum reddere citius non posset. Si sacra oracula lubet audire, palàm enunciant, virum ex incessu, prudentem ex oris specie cognosci; faciem, oculosque esse imaginem quamdam mentis humanæ. Respiciite jam, quæso, propius orationis meæ scopum; &, si potestis, concedite, inania esse, quæ de animorum propensionibus ab externâ corporis humani

mani formâ cognoscendis tabulæ Divinæ pronunciant. Abjicite, si potestis, dotes eximias velut inutilem fucum, aut pigmentum muliebre, ridendum à Sapiantibus, minimèque opportunum ad capiendos hominum animos; reverentiam, auctoritatem & gratiam sub primos congregantium affatus conciliandam. Dicite, Deo curæ non fuisse, ut Christus Rex animorum, Dux, Doctor, totius Sapientiæ Antistes & Magister de cælo missus, ut homines doceret, & ab interitu decentissimum in modum liberaret, membrorum conformationem orisq; speciem nancisceretur ætati, muneri, fini suo tantopere necessario parem. Credite, ultimo specimini Divinorum operum defuisse notas præstantissimas, quæ ingenium & mores illecebris apprimè conditis humano sensui honestissimè objicerent, atque ad dignam & sanctam æstimationem velut inescatum illaquearent. Credite, Deum-hominem in admirandâ Metamorphosi suâ horridum quid & asperum assumpsisse, quod impedimento potius esset, quàm subsidio ad homines conciliandos; aut ansam præbere voluisse sannionibus, ut vulgarem illi ab inamoenâ, aut indecorâ facie criminationem objicerent. Quid? an patietur erudita religio & pietas vestra salutis nostræ Autorem, prodigium seculis omnibus amabile & adorandum, nativâ tamen Majestatem, ac virili pulchritudine destitutum, non venerationi, sed contemptui

temptui & averfioni occurrentium patere? Christo fonti gratiarum negari decus illud, quod vel minutis capitibus ad docendos regendosve populos assumptis optant omnes & gratulantur? Expofitus malevolorum invidiæ ac perpetuis infidiis, immunis à farcafmo & derifione futurus erat, fi qua in eo fuiffet deformitatis umbra? Qui temulentiam mendacio, perditorum hominum amicitiam criminatione facrilegâ exprobravêre intenti in omne maledicendi argumentû aucupes Judæi præterituri erant dehonestamentum oris, naturæque contumeliam, fi quam in illo vel mentiri potuiffent? Dignè expleturus erat amantiffimi Patris & Liberatoris officium exquisitâ suavitate temperatiffimi sermonis, fi par dignitas oris, membrorumque habitudo ex æquo præclara concessa fimul illi non fuiffet ad agendum? Consulite Hieronymum fcriptorem minimè mollem, fed severum prorfus, atque castigatum. In Epiftolâ ad Principiam Regis Citharœdi carmen quadragesimum quartum elucidante negat, Apoftolos vocanti Christo adhuc ignoto statim obfecuturos fuiffe; negat, Sicarios & parricidas conjuratos in Christi necem, velut de cælo tactos in terram corruituros, fi nihil ipfe in vultu oculisque fidereum habuiffet, quo illis amorem, istis ingentem religionis fenfum, & sceleris horrorem incuteret. Ad alios, fi lubet, provocate. Negant, Christi corpus morbis obnoxium,

xium, quia dedecebat. Negant in ejus sanguine, in sensibus, in membrorum contemperatione & figurâ quidquam esse potuisse vitiosum, aut à naturâ minus elaboratum. Enimverò formatricis naturæ virtus diminuta, iners, & parca in illum esse non potuit, in quem Gratia & Divinitas opes suas profusè cumulavit. Hæc faciunt, ut agnoscere videamini, Christi formam non solum caruisse nævis, sed eam, quâ pollebat, amabilem vultûs honestatē, liberalem illam humanitatem suffusam oculis, & ex ore toto emicantem gratiam, inter eximia bona debere numerari. Cognoscite nunc reliqua, quæ suadeant prudentibus, externæ formæ pulchritudinem summè excellentem in eo esse debuisse. Quoniam Stoicos ferinæ deformitatis caufidicos jam antè repulimus, bellum novum, sed breve, bonâ vestrâ veniâ suscipiam adversus durum aliud, terrestre & perversum genus hominū, quibus sapientia & æquitas vestra meritò potest indignari, nî risu potius, quàm indignatione excipiendos esse triviales Momos judicetis. Prodibunt hi fortassis fatuâ edentulâque Satyrâ ad aniles morsus armati; aut, cū ingenio verâq; oratione nihil possint, ad probra & ridicula conversi è personatæ dictionis latebris, velut è Cynici dolio, contra decentioris formæ laudatores declamitabunt infulsè; puppas aliâque malè sanæ mentis nugamenta per lœdoriæ gelu Riphæo frigidiorē obtrudent; corporis & animi

animi nativa ornamenta, quibus ipsi carent, his
miseri aspernabuntur. Faceffant procul hæ larvæ,
hominumque dedecora: sinant vera ab aliis dici,
dum ne falsa quidem ad infatuandum audientium
palatum sapore aliquo mediocriter condire ipsi di-
dicerunt. Desinant in umbras pugnare, quas tædii
levandi causâ, aut per deerrantem imaginandi vim
sibi fingunt. Neque enim id agimus, ut in devia
procurrēs oratio ex immodico externæ formæ stu-
dio laudem impendat iis, quæ contemptu pruden-
tum semper dignissima fuisse non ignoramus. Gra-
tiam Augustino debemus, quòd Epistolâ septuage-
simâ tertiâ dixerit, non mendacem fucum, non auri
vestisque pompam, sed mores bonos Christianis
verum esse ornamentum. Sutile capillamentum,
& comas adoptivas, vanum calvitiei solatium deri-
dendum Tertulliano; odorata cutis ad delicias po-
liendæ smigmata, calamistrum, pigmenta, stulti
amoris illecebras, Sybariticas humani vultûs mol-
litudines toto ingeniosæ contumeliæ apparatu vi-
rili festivè conspuendas Satyræ Baldeanæ, apud æ-
quos æstimatores laudē omnino summam prome-
ritæ, relinquimus. Adonides, Hylas, Narcissos, aliâ-
que fabulosa & fatua delicatæ pulchritudinis mira-
cula infra monstrū quodvis detestabile abjicimus.
Sit enim (quis non fatetur?) venustas illa mulie-
bris, ad amorem & illecebras composita, vile ali-
quid, & inter humana decora minimè numeran-
dum

dum, quòd è sanguinis ac pituitæ copiosioris permixtione coaluerit, ut fluxam quandam cutis suavitatem, & colorem efficeret. Vocetur illa cum Plinio odor quidam, flòsque maximè caducus, quem natura parens genuit; cum Socrate temporis brevissimi tyrannis; cum Carneade regnum sine satellitio; cum Theophrasto tacita deceptio; cum Euripide res infelix; cum Petrarchâ velum oculis, pedibus laqueus, viscum alis. Ex Socratis sententiâ numeretur inter ea, quæ depravant animum. Dicatur superbix, lasciviæque instrumentum. At decentem oris formam. atque habitudinem; amœnum colorem; membrorum symmetriam; faciem à verâ puritate serenam; ab animi tranquillitate placidam; à castitate & pudicitia decoram, nativo splendore lucentem, & ad Dei similitudinem propius accedentem; illud mentis ingenuæ simulacrum, figuramque probitatis, quis aut contemnat cum Stoicis, aut Christo denegat cum aliis, qui sapientiam severitate nimia haud parùm obscuraverunt? Subjicite mecum oculis Divinam illam Christi speciem, atque expendite, an vulgare aliquid, aut mediocre de eâ liceat sentire. Magnitudo illi corporis procera, cujus argumentum sit Nicephori, Eusebii, & perpetua tot seculorum fides, atque Auctorum novorum consensio; vel etiam illa, quæ Treviris religiosè asservatur, toga indicium minimè fallax, Christum fuisse procerum, hoc est septem
ferè

ferè pedes nostrates longum. Incessus modestiæ plenissimus; facies amœna, atque ad suavissimam gravitatem composita; frons ampla; cæsaries barbæque intonsa Nazaræorum more; capillis color, qualis ferè est castanearum. Labia nec tumentia, nec contracta, corallium inter & purpuram obscuriorem modestè rubicunda. Vultus color triticeus, roseo claroque aliquantum suffusus; non pallens, non fuscus, nec adustus; qualem in Galilæis ætate adhuc nostrâ formosis planè, moderatèque candidis, malè fingunt aliqui. Oculi, indices pulcherri-
mæ ac Divinæ mentis, non cæsi, sed subnigri; ad miraculum puri, suavissimè lucentes, & incredibili majestatem animati. Nasus ex Brigittæ, arcana divinitus patefacta cognoscentis, sententiâ æqualis, non parvus, nec magnus; ex aliorum, aquilino fortassis propior; frons recta, & explicata; mentum justâ extensione venustum, non contractum, aut prominens; maxillæ carnibus modestè plenæ; corpus non carnosum, nec gracile, sed justâ magnitudine ac temperie ad sensuum mentisque felicissimæ officia summè comparatum. Vestis, qualis esse solebat literatorum, sat ampla, longaque, simplicis, ac Janthini fermè coloris, cingulo in formam decentissimam collecta; pallium in terram defluens. Si Paulo Sherlogo, Epithalamii cœlestis Oedipo, aliisque sapientissimis viris credimus potius, quàm Joanni Carthagenæ hirsutum horridumque aliquid

quid hîc comminiscenti, nihil in externo corporis cultu apparuit, quod terrorem hominibus injiceret; moderata omnia, & ad capiendos homines accommodata. Qui vitæ duritiem atque asperitatem in Joanne Prodromo suo probaverat, ut animos improborum eo exemplo, velut amaris remediis purgatos ad dolorem & conversionem morum, dein ad amorem præpararet, nihil intentatum reliquit, ut cœlestes etiam boni illecebras objiceret, modoque facili prorsus & suavissimo perduceret ad salutem. Fuerat ille legis utriusque horizon, umbrarum terminus ad confinia severitatis, gratiæ diluculum: Christus Sol & meridies pulcherrimus, umbrarum expers, atque terroris. Hunc voce & oculis, cùm luberet, induit, ac velut è minaci nube stridit vibravit in improbos: ceteris frontem serenam majestatis Sedem, nativa reverentiæ amorisque incitamenta lætum prorsus & Divinum in modum habitu toto corporis, ore, voce, gestu, constanter exhibuit. Si quis existimet, piè ista magis, quàm solidè cogitari, meminisse debuit, durum semper atque agrestem apud ingenuos disciplinæque amantes videri illum agendi morem, ut alter concertantium nihil admittat nisi sui genii atque stomachi; & cùm pro se ad fidem faciendam in medium cum aliquâ veri specie adferat nihil, levia tamen existimet omnia, quæ alii examine laborioso produxerint: quin vel pietati servire renuat, nisi cùm

cum explorata prorsus oracula de cœlo, vel cervicosis intentatum anathematis fulmen, vel meridiana & ineluctabilis ratio compedes assentiendique necessitatem injecerit. Nempe Christi formam figmentis otiosis ornare velle dicimur: at insigni per-
vicaciâ & temeritate figmentis adnumerantur causæ nostræ capita & firmamenta, quæ Deus passim suggestit sapientibus, imò Christianorum ore sensuque unanimi confirmavit. Bene de Christi ornamentis sentimus, quia delectat: laudem vel hinc meremur, quia decet piè sentire de illo, qui conatum nostrum penitus omnem & amorem veris meritis superat. Propositum ex Divinis tabulis ostendere debuimus: Ostendimus. Sapientum judicia, veritatis annosæ veneranda testimonia producere: Producimus. Novum nihil aut profanum admiscemus. Fingite, obsecro, coram adesse antiquissimos religiosissimosque Orbis Christiani Patres, aliâ mne ab iis sententiam audituri estis, quàm optima, & absolutissima omnia in Christo esse debere: Tertullianum, Cyrillum, Athanasium, Cassiodorum, fortè & Bernardum objicietis? Non adversantur. A Christo removent formam adeò perfectam, ut è Divinæ omnipotentiae officinâ velut jam exhaustâ prodire melius nihil unquam potuisset. Negant pulchritudinem profanam, ad vanas illecebras compositam, solâ intuentium admiratione & oblectatione circumscriptam, imparem ætati officio-

ficioque Liberatoris & Magistri de cœlo dati, ut Divina palàm doceret. Negant adscititiam & humano studio quæsitam in cultu faciei, barbæ, capillorum; in vestium nitore; in externo reliquo apparatu. In eo, qui novis modestiæ legibus humanum fastum calcaturus erat; cui pro domo stabulum, antra, sylvæ, tectumve alienum precariò concessum; pro lectis aureis præsepe; pro discipulis non principes, aut nobiles, sed piscatores & publicani; pro satellitio paupertas & solitudo, nihil fuerit ad humanam pompam magnificum, neque gloriosum. Dixerint illi, improborum sensui & oculis, quos odium obcœcârat, in Christi specie gratum nihil, aut amoenum apparuisse; quod consceleratos ad pietatem reipsâ flecteret, cum maximè debuisset. Dixerint, in eodem inter supremas ærumnas deformato sputis, colaphis livido, conscisso flagris, cruentato spinis, exhausto tormentis, non fuisse speciem neque decorem: nativa corporis animique ornamenta præstantissima Christo, inter homines doctrinæ & salutis causâ adhuc agenti, abrogare cogitavit nemo, nisi qui in durum Stoicorum genus vellet lapidescere. Si facili & benignæ interpretationi locum esse non putatis, paucis vel severiùs, vel obscuriùs aliquando locutis innumeros alios è Patrum cœtu perfectæ in Christo pulchritudinis Encomia altas opponite. Qualis enim Ephremo videtur fuisse Christi vultus? Aspectu suavissimus.

Qualis Chrysoftomo ? visu gratiosissimus. Qualis Theophilacto ? Adeo formosus & elegans, ut exprimi verbis nunquam satis possit. Qualis Bernardo ? ultra mediocritatem speciosus, & præ filiis hominum, quia ex Sion species decoris ejus, & gratia in labiis diffusa, exclamante Sponsâ cœlesti, Ecce tu pulcher es ! Qualis Adelredo Abbati ? Oculis mitissimis, & jucundius radiantibus, tantam gratiæ cœlestis elegantiam spiravit, ut omnium aspectum ad se converteret. Qualis demum Laurentio Justiniano ? venustate plenus, modestiâ verecundus, suavitate refertus, totâ elegantiâ decoratus. Nemo unquam pulchrior. Mitto elaboratam hypotyposin Richardi à Sancto-Laurentio utramque Christi pulchritudinem, nunquam satis ulli mortalium suspiciendam, apparatus prorsus deprædicantis. Mitto Theophili Rainaudi nostri nobilem characteris-mum ex Nicephoro & Anselmo recitatum, quo ad absolutam corporis pulchritudinem cogitatione pingendam nihil elegans magis atque Divinum vel ab extremo conatu eloquentiæ potuit expectari. Mitto Publii Lentuli ad Senatum de Christo Epistolam, quâ species ejus describitur ad miraculum venustissima. Non adduco desideria sancta prorsus & accensa Abagari Regis apud Syros Edeffani, Christum veræ pulchritudinis miraculum, aut certè Christi imaginem, nullâ unquam arte nisi Divinâ satis aptè efformandam, videre piè, nec frustra, cupien-

piensis. Exemplam etiam prætereo, quia nec desideratis; nec causæ meæ conditio postulat, ut sim infinitus. Laudentur à formæ præstantiâ atque dignitate Ephœbi illi Babylonii; laudetur castissimus Joseph; laudetur David rufus, & tamen aspectu pulcher, ac facie decorus; laudetur Moyses puer elegans; laudentur alii infiniti; potestne dici è temperie corporis omnium nobilissimâ in Christo formam prodiisse, quâ melior inveniretur in aliis? Depellamus tandem Adversarios ex eo, quod munificentissimum existimant, propugnaculo: malæ causæ umbonem ac telum ultimum eripiamus. Conceptæ opinionis tenaces, fortassis etiam sibi victoriæ certi, contendunt, Deum-Hominem ad exemplum modestiæ mediocritate aliquâ contentum esse voluisse; sed amorem sibi, venerationemque summam apud homines vel aspectu solo conciliavit. Primis statim ex amabili occursum imaginibus animos sibi devinxit. Certè illecebræ singulares esse debuere, quibus vel tacens ad se rapuit animos, virtutem docuit, mœstitiâ plurimorum (illud semper in ore habentium, eamus ad MARIÆ filium) primo statim occursum absterfit in morem Solis, vultu serenissimo nebulas mentis, & æumnas abigentis. Nihil dum ratiocinando apud obfirmatos animos efficimus: nempe relinquendus est adhuc aureæ mediocritati locus. Si parti adversæ potentius telum nullum superest, quàm à pronuncia-

to veteri quidem, sed jam ad propositum minimè opportuno, non erit opus nobis certamine laborioso. Quid si enim ex eâ, quam comminiscuntur, mediocritate apertè conficiam, nihil in Christo mediocre esse potuisse? Meridianam, quæso, veritatem accipite ex paradoxo. Ne Deus-Homo manifestis prodigiis ad se mortalium fidem & studium per ineluctabilem necessitatem raperet, sed Divinitatem partim occultaret, partim argumentis congruis ostenderet, mediocre in eo pulchritudinem statuunt, velut frontem magnorum operum cælitus edendorum, conciliatricem præambulam benevolentiae & venerationis ad Liberatoris amantissimi & boni communis rationes publicas suaviter necessariae: quale enthymema conficere hinc poterimus Dialecticæ legibus accommodatum? Mediocris pulchritudo & dignitas oris benevolentiam & venerationem Christo debuit conciliare: ergo, ut excellentem conciliaret, seu tanto capiti parem, mediocritas ista mediocritate caruit, & formæ majestas summa fuit, plenâque gratiarum. Excellens Christi forma (quis dubitet?) ænigma & index subobscurus Divinitatis esse potuit, aut dari nunquâ poterit homo formosissimus, qui Deus non sit. Juvat nunc paucis quærere ex aureæ mediocritatis patronis, si tamen hîc aurea & non alterius metalli est, an Christo tribuant compagem & temperiem membrorum omnium, valetudinis causam fontem.

témque, non firmam, nec debilem, sed utriusque
mediam; positam in confinio morborum, nec pror-
sus securam? Non audent tam morbosè opinari.
Sensuum vigorem, vitalem idearum & imaginum
officinam, promptam intelligendi facilitatem, &
nativas ingenii vires, ab hoc fonte, ab hoc capite, &
sensuum Metropoli promanantes, itidem medio-
cres? Plusquam Salomon utique est Deus-Homo;
nec bonis naturæ ullatenus indiguit. Vocem ne-
que exilem, aut pituitæ languore raucam; neque
terrestri bile tardam, aut profundè gravem; neque
sanguinis flore festivè hilarem; neque igneâ bile
pugnacem & terrificam, sed recedentem quidem à
vitio, non tamen in apice laudis supra ceteros mor-
tales omnes positam? Hoc fanè abhorret à Sapien-
tum fide, apud quos voce nullum habetur corporis
bene temperati argumentum certius, nullum ad
permovendos hominum animos, docendósque po-
pulos instrumentum efficacius. Jam si Christi vo-
cem naturâ singularem planèque Divinam esse o-
portuit, quid heteroclitos mediocritatis amatores
tandem impulit, ut præfractè veluti certum, aut
verisimile sentiant; imò doceant, in eo frontem ex-
porrectam; Sidereos atque in cordium penetralia
potentissimè defixos oculos; nasum ad faciei latitu-
dinem convenientissimè figuratum; renidentes ge-
nas, colorem & figuram vultûs exquisitè amœnam;
os obstupescendum, corpus elegans prorsus atque

ad maiestatem erectum, gestus dignissimos; cetera naturæ ornamenta, omnia bene agendi subsidia nec fuisse summa, nec omnem æstimationis nostræ modum longissimè superâsse? Non adducar unquam, ut credam fuisse mediocria, nisi novis de cœlo oraculis, veluti spongiâ, ratiocinationis humanæ labor tanquam vanus deleatur; adduci etiam non potestis, Auditores. Ergo, quoniam vultu & oculis dicenti palàm annuitis, & alacres confitemini, me oratione id assecutum, ut jam nihil in meo argumento appareat vel ad fidem leve, vel à rectæ ratiocinationis orbitâ devium, vel à propinquâ verisimilitudine remotum, patientiam vestram nec diutius detineo; nec de perorandi munere laboro. Hoc sibi totum pietas & sapientia vestra deposcit. Liberatorem humani generis in animo depictum habetis eâ formâ, quâ dignior inter homines ex communi causarum ordine dari non debuit, nec etiam potuit. Qui Christi indolem omnium nobilissimam, nativæ mentis opes, internam corporis habitudinem, sensuum vim, cetera ornamenta perfectissima extra omne dubium esse videtis, eidem externam quoque corporis speciem pulcherrimam sapienter conceditis; ætati, officio, dignitati parem; internæ conformationi aptissimè respondentem; Simillimam Matri formarum miraculo, velut Divinitatis radios à se diffundente, cuius aspectus Areopagitam ingenti admiratione olim defixit. Quod reliquum est,

est, impressum animo retinete utrumque hoc amabilis Majestatis exemplum: utrique Sideri, utrique Pulchritudini in commoda vestra Divinitus concessæ, amorem admiratione & reverentiâ profundissimâ sanctè temperatum, ut debetis, lubentes ac læti semper exhibete.

CHRISTI PARHELION,

SIVE

S. JOANNES EVANGELISTA,

Post B. VIRGINEM, & S. JOSEPHUM, inter
 alios Cœlites ingentibus meritis & singulari
 gloriâ sublimis.

ORATIO SECUNDA.

LAudaturus summum Theologorum Principem, duo video à me expectari, Auditores. Adferendum est aliquid, quod pabulum esse possit sinceræ pietatis, ac placere iis præcipuè mentibus, quarum prima oblectatio est, sic studere humanis rebus, ut ad Divinas omnia referant. Deinde usurpandum illud dicendi genus, quod loco isti sacro accommodum, nec supra audientium patientiam longum molestumque habeatur. Hæc duo si consequi possim, gaudendum mihi non mediocriter

erit, tenuitatem meam ad speciem aliquam sacræ voluptatis adjumento vobis fuisse. Quòd si nec consilio meo, nec vestræ expectationi respondeat oratio, animo, quæso, reputate, an facile quisquam in argumento verè magno, & multorum jam vobis celebrato, adeo feliciter versetur, ut semper occurrant ad voluptatem nova, & singularia ad admirationem. Non hæc eò dico, quòd diffidam humanitati vestræ: & quanquam ætas nostra orationis modum ad luxum, & illecebras ferè composuit, de dicendi ratione nihil laboro. Relinquam libenter, quibus placuerit, eam licentiam, ut panægyrin impleant fabulis, aut ornamentum quærant ab effossis ruderibus ultimæ vetustatis; ferantque plausum à perpetuo illo saltu micantium, & in incertum abeuntium sententiarum, quæ memoriam ferè omnem eripiant audienti; germanæ amplificationis nervos succidant; nullum in animo sui vestigium relinquant, quàm quòd blandè auribus illapsæ delectationem vel fugacem admirationem excitârint. Si Christiana facundia tam inops foret, atque jejuna, ut fuco & commentis indigeret scitè magnificèque circumductis, servire fortassis liceret temporis. At quoniam argumenta sacra formam & gratiam domesticam habent, nativòque succo suo & candore placent, cur ornatu alieno profanè vestiamus, ut displiceant Sapientibus? Dicamus aliquid facile, sincerum, salutarè ad imitationem naturæ,

turæ, quod luce suâ profit ad veri notitiam; experte fuci rectitudine ad amorem honestatis. Sanè in JOANNE Christianorum oraculorum interprete verè Divino, Virgine, Vate, Martyre, tantum laudis atque ornamenti invenio; tot incitamenta ad pios sensus animo placidè simul altèque infingendos opportuna, ut verear, ne decora illa summa, Divinitati proxima, longissimèque posita ab accessu mentis humanæ, non tantum oratione non crescant, sed minora etiam imbecillitatis nostræ vitio videantur. Qui me porrò audire dignaturi estis, indulgete tantum & vestro, & meo in JOANNEM Theologum studio, ut, quoad finit humanæ mentis per ænigmata res procul positas attingētis conditio, nullâ erga Divinas tabulas reverentiæ labe, nullo sinceræ doctrinæ vitio, dicere modestè liceat in Patroni laudem, quod certum, aut pium simul ac verosimile nemo poterit diffiteri. Non adversabor Kempensi oraculo eos duntaxat reprehendenti, qui sobriè parùm ac peritè unum Cœlitum indecoris laudibus, modòve ad contentiones aliorumque offensionem exerranti, supra cæteros extollunt. Nihil offendam literatas aures, si oratione suis limitibus clausâ componam inter se homines cœlo receptos, in quos nulla cadit æmulatio. Producam, si fides mea laboret, Hieronymos, Chrysostomos, Damianos, apicèque summos Reipublicæ Christianæ; planèque conficiam, nihil à me sub existi-

matoris personâ dici, quo doctis & æquis arbitris meritò videar displicere. Obsecro, quem habemus inter coelites JOANNI Theologo, aut magnitudine virtutis, aut gloriæ splendore ita parem, ita superiorem, ut in JOANNE nihil ferè eximium, nihil ad gloriam singulare ultra possit commendari? In quem mortalium tot unquam simul collata cœlitus ornamenta? Equidem exploratum habemus, hominum, quibus se Deus in ipso felicitatis theatro & gloriâ fruendum præbet, famam, admirationemque sic esse metiendam, ut maximi illi habeantur, qui & munerum, quæ in humanis gesserunt, dignitate, & vitæ laude propiùs ad Divinitatem accessere. Quoniam Virgini Matri Ter admirandæ datum est, ut Deum gigneret; ut castissimis uberibus pasceret infusam in humanos artus Divinitatem; ut ductu, ac curâ suâ sapientissimam Christi pueritiam fingeret, videmus evasisse ad id fastigium, ut ire altius minimè possit, nisi arcano illo, & sacrosancto Theandropiæ fœdere cum Divinitate misceatur. Jam quoque cœlesti afflatu, ac munere prorsus Divino factum esse gaudemus, ut quod priora secula vel ignoravêre quandoque, vel fortassis neglexêre, vel dubiâ & apud paucos adhuc contractâ luce veritatis præstitêre privatim, ætas nostra JOSEPHO Magnæ Virginis Sponso Virgini eos honores palàm deferat, ut populorum consensu, votisque proximum Divinæ parenti locum in cœlo mereatur.

Quan-

Quando Magnæ Matris gloria eo capite tota continetur, quòd præcipuam operis sanctissimi administram sese præbuerit Deo humanum genus ab interitu revocanti, quidni JOSEPHUS partem gloriæ maximam post Sponsam accipiat, quòd ipse quoque ipse quoque curas suas omnes proximè impenderit negotio liberationis humanæ? Crediderit quisquam, Deum-Hominem JOSEPHI alumnum, ac veluti filium patri suo, verèque domestico, parcius ad mensum esse cœlestia dona, quàm ceteris amicis quidem, sed velut exteris? Quis sapientum existimet, minùs honoris dandum pacis præconibus, quàm Autoribus, vel ministris? Quod maximæ dignitatis munus est, fuerint cœlites reliqui velut Numinis quidam Tabellarii, qui fausta nunciarent mortalibus, qui voce, & exemplo populos ad Dei cultum adducerent: JOSEPHUS & Tutor, & Moderator fuit; Divinos ipse Christi mores obedientiæ admirandæ legibus formavit; Officii sui sanctissimi & celsissimi partes omnes non solum implevit integerrimè, sed ex familiari cum Divino Alumno suo Sponsaque convictu & alloquiis, ex supremâ illâ perfectæ disciplinæ & amoris defæcatis scholâ, messe meritorum copiosâ, perpetuisque Divinæ amicitiae incrementis in immensum cumulavit. Gratulemur igitur ipsi lætis vocibus & animis summum, quod inter Cœlites obtinet, gloriæ fastigium; sedem Reginae sponsæ proximam;

ncc

nec iis , quibus huc rapimur , solidæ pietatis sensibus , vel obsequamur timidè , vel temerè obluetemur. Adest fortè aliquis , qui Joannem Christi prodromum ceteris anteferat ex illo duntaxat Christi præconio , quo maximus hominum est appellatus ; inde etiam statim velit conficere decumanam Baptistæ dignitatem proximè à Christo & Dei Matre in gloriæ fastigio esse collocandam. Sed bonâ vestrâ veniâ cum Suarezio nostro , Cornelio , Sherlogo dicere liceat , hunc cœlestis oraculi , nimîâ & præcipite ad verum assequendum fiduciâ perperam evoluti , sensum obsoletis commentis non immeritò posse accenseri : sub præposteræ interpretationis machinâ latere terroris & infirmæ opinionis aliquid apud credulos arripere solitos , quæ primò occurrunt ; apud sapientes & cordatos argumenti nihil. Quasi-verò alia Christi sententia fuerit , quàm ut doceret , prodromum suum magnæ omnino laudis compotem esse , & , quod Lucas sacræ de Christo historiæ capite septimo studiosè meminit , inter veteris ævi vates aut Cœlites etiam alios ipso antiquiores , principem locum obtinere ! Demus hoc eorum , qui à nobis dissident , religioni , ac studio , ab Adamo ad Christi tempora Joanne Baptistâ sanctiorem vixisse neminem ; nihil sanè invenio , cur dicendum etiam videatur , in novo Dei , hominûmque fœdere , in aureâ illâ gratiæ ætate , ac veluti nimbo Divinarum opum , in frequentissimo hominum Deo accepto-

ceptorum numero , nullum repertum esse Baptistæ
parem, nullum majorem. Videtis quò properet o-
ratio : condonate mihi longiorem hanc moram,
refectisq; animis jam propius cognoscite, quo in-
ter cœlites loco JOANNES discipulus consistere
ex argumentis seu certis, seu verisimilibus, videatur.
Dedimus Virgini Matri primas, JOSEPHO se-
cundas, ob dignitatem vitæ, atque amplitudinem
meritorum; nihil est, cur in eâ quam facilè agno-
scetis, veritatis luce, aut similitudine dicere refor-
midem, vel proximum vel singularem prorsus in-
ter alios atque eximium honorem JOANNI Theo-
logo deberi. Quid enim aut mediocre, aut aliis pas-
sim commune sentiamus de discipulo, quem Magi-
ster habuit in deliciis, & ceteris non obscurè ante-
posuit? An immeritum, & dignitate vacuum ada-
mavit? An intra singularis benevolentia signifi-
cationes externas amicitia tota stetit? Quam veri spe-
ciem, aut colorem habere illud poterit, quod pro-
nunciavere nonnulli, Christum, quando JOAN-
NEM supra ceteros Collegas Apostolos impensè
amasse dicitur, non ipsam Divinae caritatis ac san-
ctitatis radicem animo cœlitus impressam atque in-
hærentem, amoris supremi potens & inevitabile
incitamentum, illecebram illam Divinos ample-
xus ad vota & commoda nostra rapientem; sed in-
dolem pacatam & amœnam, ætatis florem, nati-
vas ingenii dotes, agnati sanguinis necessitudinem
aliave

aliave argumenta viliora quidē, sed innoxia, humano duntaxat affectu, donorum cœlestiū non ferace, sed sterili, respexisse? Litem movebimus Euthymio, Theophilaeto, Clementi Romano, Chrysostomo, Hieronymo, Augustino, aliisque innumeris, quod palam docuerint, singularem Christi erga discipulū benevolentiam, ab omnibus naturæ fœcibus purgatissimā, sanctissimamq; angustis illis limitibus minimè contineri, sed plenæ amicitie torrente effusam caro capiti cumulasse gratiæ immortales opes, germanum Dei amantis donum, in eodē prorsus genere, in quo minùs amasse videtur ceteros, quando eos cum JOANNE conferebat? Cùm alios assecclas individuos & amicos dilexit Christus, amorem amicitie fœcundū intelligimus, cur, cùm JOANNEM re & nomine gratiosum, imò gratiā refertū amantissimi Magistri discipulum Anterótem, seu dilectum in sacrā paginā quinquies antonomastice appellatum laudare volumus, humanum nescio quid & diminutum perperam confingamus? Obsequamur potius tantis rei Christianæ luminibus quin & sanctioris Orbis communi præconio, dum publicas inter preces agnoscit, JOANNEM privilegio præcipui amoris ceteris altiùs, & coposiùs honorarimeruisse. Fateamur, mysticum hunc Jedidiam, Salomonis antitypum, sapientiā, illibato corporis & animi virginei nitore, moribus suavissimis, mansuetudinis & modestiæ laude ceu primā Dei-hominis

nis characteristicâ , accenso salutis alienæ studio, cultu eximio virtutum prorsus omnium , altissimi amoris & sanctitatis exemplo placuisse Divinis oculis ; cordis munditie, summâque affectuum similitudine Regios Christi amores modo quodam infinito in se provocâsse. Et verò necesse est, fuerit is simillimus Homini-Deo , atque omni prorsus laude cumulatus , quem ille ex oculis mortalium abiurus in cœlum , ut germanum sui Eclypon relinqueret Matri ad solatium , haberi ab eâ voluit filii loco : quem tot naturæ , & cœli dotibus instruxit, ut, quæ sparsa sunt in ceteris décora, in hoc uno ad summam venustatem collecta suspiciamus. Magnum quiddam, ut cum Perpiniano loquar, & conditione mortali altius semper habitum est , miscere familiaria cum Numine colloquia , & occulta ab illo discere. Aliis in quiete , cum animus solutus est curis, cœlestia visa immittebat Deus , ac significabat ignota : aliis, quæ præstantior est vaticinandi ratio, in ipso curarum æstu, cum animus in diversarapitur, repentè injiciebat vicarias rerum imagines , quibus remotissima quæque, ceu coram adefsent, cognoscerent : cum aliis, ut Mose, mirabiliùs sese communicans , familiariùs docebat absentia. Quantum, quantum, Deus immortalis ! supra istos JOANNES eminuit ! ex Zenonis Veronensis sententiâ peculiaris arcanorum Dei consultor , ex Arnoldi Bonæ-vallis encomio dilectus cubicularius thala-

thalami humanitatis, admissus in ipsa Divinitatis penetralia quid non cognovit? Quæ Religionis nostræ arcana tam abstrusa, tam remota ab humanis oculis, quæ ipse non viderit? Quæ consilia Divinæ mentis, quas rerum futurarum ambages non evoluit? Quid sibi inaccessum reliquit? Quis triumphantis Reipublicæ Christianæ gaudia; quis militantis certamina, victorias, tempora, conditionem omnem vel descripsit luculentius, vel Divinius adumbravit? Quis de hærese conportentis, de Antichristo, de fatali mortalium omnium vadimonio plura nunciavit? Quis Orci in Christi Sponsam insidias detexit apertius? Quis summa omnia sublimius; difficilia quis acutius; quis ima, abditæque profundius animo penetravit? Ceteri ferè, quos Deus habuit amicorum loco, caligavère ad copiam Divinæ lucis; Moses, ne longius excurram, quandam Divinitatis figuram, ac velut indumenta per rupis hiatus avare properèque visa vix sustinuit; JOANNES, non degener aquila, immotis oculis excepit obvium, totòque sese lumine infundentem solem. Et quoniam ab inexhaustâ lucis penu radios hausit mente defæcatâ, conceptam animo sapientiam non avarè sparsit in clientes Theologos. Alii theoriæ altissimæ diluculum Orbi attulère, ipse meridies fuit. Nempe debuerant pectoris purissimi nives affuso jubare Divinitatis micare, atque propagare acceptum splendorem. Meruerat JOANNES

hoc tantum decus pudicitiae laude prorsus singulari, quâ & homines, & eas coeli mentes, quas naturæ conditio corporum expertes fecit vel æquavit, vel omnium longissimè superavit. Qui animos voluptati mancipârunt, nihil sublime attingunt, proximi pecudibus, quibus prima ventris, atque libidinis cura: JOANNES velut positus extra hanc nebulâ, sarcinâque corporis, mentis aciem eò sustulit, ut verè Theodidactus, & Orbis Magister posset dici. Quid enim? sublatus olim in tertium usque coelum Paulus, & cœlesti sapientiâ ad miraculum cumulatus, credita sibi Numinis arcana, velut rudi ænigmate pingit, timidèque, ad augendam utique venerationem, proponit mortalibus, dum se vidisse ait, quæ non licet homini loqui. Idem tamen, cum ad Ephesios scribit, fatetur, tam sublimia, mirâque se cognovisse, ut vel scientissimos illos coeli Palatinos auditores habuerit. Magnum, Academici, magnum profectò est hoc Pauli ornamentum: at JOANNI datum est, ut quod timidè Paulus attingit, Dei Unius, Trinique arcanum intrepidus palàm enunciaret; ut faciem Divinam, quam vel Seraphini obvelati modestiæ nube trepidi venerantur, ipse metu vacuus coram, familiariterque conspiceret, collectâ inde tantâ sapientiæ famâ, tantâ docendi gratiâ, ut eum cœlestes Spiritus colerent, ut Magistrum; in docendis verò hominibus, ut Collegam adamarent. An non erexêre aliquando in

genua provolutum , & ab eo Divinioris cultûs significationem abnuère ? Cur enim , vel ab æquali, vel ab eo, quem candore mentis, & cœlesti sapientiâ majorem agnovère, id honoris acciperent ? Mit- tam hîc profana sapientum nomina, quibus cresce- re , non ornari potest oratio : meliora delibemus è sacris libris. Quidquid aut Moses in Ægyptiis, aut Salomon in Hebræis, aut Daniel in Chaldaicis li- teris magnum, Divinûmque didicit unquam, sic JOANNES animo complexus est, ut ipse Divi- num in morem tenuisse omnia, ipsi in elementis hæsisse videantur. Ne voces profundere videar ve- ro & verisimilitudine vacuas, audite Thomam Vil- lanovanum, germanum Apostolorum nepotem, Præfulum gregi Christiano sanctè invigilantium gemmam: tanta JOANNI Divinæ Matris Custodi ad multos post Christum in cœlos receptum an- nos ex familiari & assiduo cum eâ convictu, allo- quio, disciplinâ, moribus, exemplo, Sapientiæ, gratiæ, felicitatis accessio obvenit, ut humanam intelligentiam, imò admirationem superet. Nihil Divinum & sublime est, quod ab eâ non didicerit; nihil salutare, & ad sancti amoris infinitas illece- bras utile, quod non impetraverit; nihil ipsa à Chri- sto filio in familiaribus colloctionibus audierat, quod in JOANNEM velut filium libentissimè non transfuderit, ut sublimis supra ceteros omnes aquila mente & Spiritu volaret. Alios si lubet con-
sulere,

fulere, Θεολογώτατον, Theologorum principem
 & Coryphæum vocat Theophilaëtus; ἀγαλμα
 ἐμψυχον κυεῖς, vivam Christi imaginem Clemens
 Alexandrinus; Θεῖον ἱεροκήρυκα, tubam Divi-
 nam Athanasius; οἰκόνομον τῆς λόγῃς, verbi Oeco-
 nomum Gregorius Nazianzenus. Ceteri JOAN-
 NEM è Christi pectore veluti fonte hausisse sum-
 mam arcanorum cœlestium notitiam uno ore pro-
 fitentur omnes; omnis in omniscio Cœlite exor-
 nando laborat, nunquam fundum attingit eloquen-
 tia. Sed in hoc Sapientiæ Oceano moror diutiùs:
 videamus etiam cetera, quæ ad vitæ dignitatem per-
 tinent. Hæc tam multa sunt, & à vulgo tam remo-
 ta, ut verear, ne si persequi velim singula, exitum
 nullum inveniat oratio. Si Divinus amor ab hu-
 manis facibus purgator aut inveniri, aut excogita-
 ri posset, haberet fortè JOANNES inter Beatos
 cives superiorem aliquem, aut parem ac velut æmu-
 lum, qui palmam illi atque coronam præriperet,
 vel æquali gloriæ fastigio gauderet: verùm in Divi-
 nâ amicitia sic excelluit, ut Dei-Parenti, ac JOSE-
 PHO cesserit, ceteros omnes post se reliquerit;
 certè dubium mortalitati nostræ fecerit, an alium,
 quàm his proximum in cœlo locum læti & suppli-
 ces tribuere illi possimus. Amore sacro Magdalena
 æstuavit; arsit Augustinus; cùm vel Dei nomen au-
 diret, rapiebatur Ægidius; Franciscus Assisias aman-
 di contentione Seraphinis miscebatur; torrebatur

STANISLAUS ; Languebat ALOYSIUS ; XA-
VERIUS rumpebatur ; Vesuvium, & Sicula incen-
dia spirabat IGNATIUS ; Paulus ignem, rotas,
mortem, dira omnia provocabat ad certamen, ut
grassanti amoris pabulum inveniret : his omnibus si
JOANNEM anteposuerim, an minus rectè sensero ?
Nullus, opinor, hoc loco timendus est temeritatis
scopulus, ad quem allidamur. Ponderator Spiri-
tuum Deus est ; unicuique beatorum æterno confi-
lio suum gratiæ & gloriæ gradum metitur ; singu-
lorum dotes & promerita solus habet in numero,
nisi nobiscum in hac vitâ obscuram aliquam hujus
arcani notitiam idoneis argumentis communicet.
His veri vestigiis dum modestè ac religiosè inhære-
mus, pia sensa pro compertis oraculis nec jactamus,
nec Divinum munus invadimus, alienæ gloriæ im-
providi iudices, aut metatores. Magnos existima-
tionis nostræ duces & præsides tutò sequimur Chry-
sostomum, Damianum, Arnoldum Bonæ-vallis
Cœnobiarcham & complures alios, quibuscum mi-
nùs fortè errare possumus, quàm ii, qui contra hos
pugnare voluerint. Sit itaque Augustino Archi-
theologus noster Magnus Mons sanctitatis ; Grego-
rio Magno, Divini amoris specimen illustrissi-
mum ; Chrysostomo, Hominum amator, iisdem
dux & parens blandè identidem compellans filio-
los, & infinito studio provocans ad amandum. Sit
aliis arbor Persica, Deo sacrata, cujus folia linguæ
similia,

similia, fructus cordi, quoniam linguâ & veritate
 Deum semper amavit profusissimè. Illud etiam ad-
 jungite, quòd Senex grandævus, ad annos minimùm
 nonaginta semper circa Deum negotiosus, in Ca-
 ritatis operibus assiduus, in populis ad Christum
 adducendis indefessus, sancto labore insatiabilis,
 immensum gratiæ pondus sibi comparârit; è Chri-
 sti pectore, ex convictu & exemplo Divinæ Matris,
 velut è perpetuâ fornace Divini amoris totus igni-
 tus Orbem Christianum universum præ ceteris o-
 mnibus visus sit inflammare. Estne adhuc dubio
 gravi, & comparationi timidæ nimium, & in u-
 tramque partem diu pendulæ locus? Potèstne dici,
 fulmen illud mysticum Boanergem, quem innu-
 meros alios, si non omnes, cœlestibus amoris subsi-
 diis atque opportunitatibus superâsse videtis, vel
 tardum ingenio, vel otio torpentem, vel voluntate
 fractum commensa tot auxiliis summæ sanctitatis
 incrementa neglexisse? Quæsiuit, arripuit avidè,
 cumulavit. Ejusdem fulguris in modum corusca-
 bat vita; tonabat oratio; fulminabat virtus sa-
 pientiæ telis armata; & Dei hostes errorum antesi-
 gnanos obterebat. Tot machinis, tot propositi mei
 firmamenti fortè necdum acquiescunt Adversarii.
 Quòd si spei tantùm ad victoriam, quantùm animi
 ad pugnam quisquam attulerit, provoco ad tribu-
 nal pietatis. Expendite, Academici, quos causæ
 meæ arbitros opto; expendite, quâ plurimùm po-

testis sapientiæ vi, an adoptivo, primoque dolentis
MARIAE filio, Clienti, custodi, Christique disci-
pulo supra ceteros caro, amandi palmam negare
velitis. Revolvite mecum exempla lapsi temporis.
Habuerit perpetuò Paulus in ore caritatem, verbis-
que commendavit, habuit JOANNES, & inex-
hausto studio coluit. Dignus fuerit Petrus, cui ob
amoris negotiosi, & magno conatu ad fortia anhe-
lantis præstantiam, Magister gregem suum regen-
dum committeret: amavit JOANNES (luce qua-
dam infinita & potentissimis illecebris invitatus)
tenerius, firmitus, liberalius; adeò ut foret honori
Pontificio par, nisi fortè in Petro præplacuiſſet ad-
ultior ætas ad imperium, & venerationem oppor-
tuna; in JOANNE verò juvenus ad labores vali-
dior, virtusque idonea majoribus bonis ad alios u-
sus sapientissimo Numinis consilio fuisset reserva-
ta. Adhæserè ceteri Christo secundis in rebus: is
cùm ad supplicia quæreretur, aut fugere perfidi,
aut longo metu prodidère vacillantem fidem:
JOANNES, collecto post brevem trepidationem
animo, quâ licuit, ad Magistrum rediit. Eidem a-
liàs, dum inter homines conspicuus vixit, comes
individuus adhæsit, superato filiali erga parentes jam
grandævus pietatis ariete. Cùm ceteri, velut exani-
mes, vitarent carnificum ora, ille sub cruce certus
animi stetit. Mortem, quam alii fugiebant, con-
tempſit. Deinde quis, accepto Christi redivivi nun-
cio,

cio, ad sepulchrum cucurrit velocius ? Quis Magistrum ad Tiberiana litora conspicuum agnovit facilius ? Quis in Christi sinu, ad fidei, & amoris significationem recubuit confidentius ? Video, dici posse, Apostolos alios amicitiam abundè redintegrâsse, si antè violârant, ac fidem Numini duris in rebus probâsse. At quis, obsecro, existimet, JOANNEM vixisse expertem ærumnarum ? non fecisse nec sustinuisse fortia ? innocentem inter facinorosos nunquam vincula passum ? non hausisse venenum pro Christi causâ ab impiis paratum ? probra, famem, sitim, insidias, extrema omnia corporis incommoda non pertulisse ? Vellem Pathmos ipsa, & Ægæi maris scopuli loqui possent ; audiremus profectò, JOANNEM Christi causâ exulem, humanâ ope destitutum, vixisse inter feras non vitam, sed mortem longam ; lentoque spiritu hausisse calicem, quem olim Magister futuri conscius propinârat. Ibi solatium, nisi è cœlo, nullum ; cibus, aut nullus, aut quem sterilis soli natura dabat ; pro cubili humus nuda ; pro indumentis nuditas ; pro tecto cœlum ; pro deliciis acerba omnia atque luctuosa. Vellem, Ephesus ipsa, Asiâque tota palàm enarraret, quantum defudârit in populis ad Christiana sacra adducendis ; quàm fortiter idolomaniam profligârit ; quàm acriter in hæresum portenta pugnaverit. Vellem quoque urbium domina veniret in partem laudationis. Vicit enim, vicit Domitiani

minas , tormenta , mortem ; cum quâ in oleo fervente sic luctatus est, ut prostraverit, atque inde animosior Athleta prodierit, tot numeraturus palmas, quot ante nullus forsan numerârat , aut unquam numerabit. Sive enim adhuc vitæ compos, fatalem Orbis diem in beato progenitorum nostrorum nemore aut alibi præstoletur cum Enocho , & Eliâ, quod sentiunt aliqui ; sive animus exutus corpore evolârit in cœlum , quod affirmant plurimi , vivit securus gloriæ ; præmiis fruitur ad victoriarum modum , hoc est maximis. Induit Virginum candorem ; Martyrum purpuram : Doctorum Lauream ; atque hæc omnia concentu tam admirabili temperat , ut in nullo mediocris , & certare in singulis , & superare videatur. Sed , quid ago ? quid ipsum venustatis Ectypon, supremæ caritatis exemplum, amabile Christi Parhelion, sapientiæ quæ miraculum rudi carbone pingo ? Dabitur , dabitur olim coràm intueri, quod jam longè positi per crassam corporis nubem mirabundi prospicimus. Hoc modo nobis unicè agendum , ut cultum porrò exhibeamus parem meritis, ut pudicitia, sapientiæ quæ laude ac totius vitæ similitudine referre studeamus, quem apud Deum ope , ac patrocinio , ante alios plurimùm posse intelligimus.

FELIX

FELIX CULPA

SIVE

QUÆSTIO THEOLOGICA,

Plurésne salvi facti fuissent Adamo non peccante, quàm modò salvi fiant.

ORATIO TERTIA.

IN Problemate Theologico, quod oratione brevi discutiendum suscipio, Academici Dilingani, non deplorabo fortunam humani generis, quam uxoria incauti progenitoris gula olim decoxit. Ab ipso supremæ calamitatis fonte lætitiæ, & gratulationis argumentum duco, unde ceteri hætenus hausere honestas lacrymas, & dolorem. Ostendam enim cecidisse nos in Adamo, ut casus erigeret, futurumque, ut fortuna nostra penè jaceret in obscuro, si stetissemus incolumes. Nolite, quæso, hîc paradoxum aliquid, aut à coelestibus oraculis alienum cogitare; nolite formidare scopulos ullos temeritatis. Hoc potius benevoli, facilesque mihi concedite, ut, si nihil abditum, aut par admirationi vestræ sperare à me potestis, ea tamen dicam, quorum recordatio in animis vestris tantum excitet religiosæ pietatis, ac gaudii, quantum de salute generis humani ex æumnis, miserandoque fato in fastigium quoddam absolutissimæ felicitatis sub-

C S

latâ

latâ concipere debetis. Constituite ergo vobis ante oculos Adamum, sub ipsa mundi recens conditi incunabula statim receptum in Divinam amicitiam, & cœlestibus deliciis affatim cumulatum. Fingite, fortunatissimi nemoris incolam, pacti cum Deo foederis memorem, apothecosin quandam, & perpetuum genialis gratiæ patrimonium, ceu fidei suæ præmium, sine ullo damnatæ servitutis probro sanctè transmisisse ad posteros; quos non ærumnæ, non exilium, non necessitas ulla, sed constans fortunæ risus, opûmque cœlestium copia nascentes exciperet. Componite deinde amœnam hanc rerum faciem cum atroci malorum omnium tempestate, quæ perfidiam desertoris est consecuta. Hæc mundi pereuntis immensa calamitas conjiciatur unam in lancem cum munere restitutæ libertatis, quando Deus ad depellendas à capitibus nostris cœlestes iras reorum personam induit, ut spontanea pro nobis caderet victima, cœlique, ac salutis spem nobis redderet, quam culpa viribus humanis inextinguibilis extinxerat. Attigimus controversiæ caput: cognoscite nunc, non quid ego existimem, vel tanquam exploratum intrepidus pollicear; sed quid dicturus esset unusquisque vestrûm, si hoc loco consisteret. Melius esse contendo humano generi post missum è cœlo Liberatorem, pluresque modò cœlum ingressuros, quàm si communis fortunæ nostræ sequester fidem nunquam fefel-

sefellisset. Nullo sanè fidei invitamento, ac ne conjecturâ quidem, nec tenuibus veri vestigiis ducimur ad credendum, certio rem, magisque exoptandam futuram fuisse conditionem posterorum, sine corruptæ originis probro nascentium, quàm nostra sit. Fuerint illi filii, nos liberti Divinæ felicitatis: in filiorum tamen sortem & patrimonium prorsus amplum nunc transivimus. Nasci illi potuere, non vivere beatiùs. Natalium nostrorum dedecus eluimus lustrico sacrorum ritu, quem Christus instituit: & pulchriores è sordibus educit Divina misericordia, in reparandâ fortunâ nostra haud minùs liberalis, quàm cum novam conderet. Victuri illi erant velut in otio, & umbrâ, cessaturi magis à vitiis, quàm ituri per germanæ, & heroicæ virtutis argumenta; nos in pulvere, & sole certamus, nec alias ingenuæ virtutis cunas habemus, quàm adversa. Commendari poterant à quiete, & deliciis: nos vel inter labores, æumnâsque vincimus illos opibus, honestæque vitæ præsidis. At cum vulpe fortassis pyra de procérâ arbore pendencia spernimus, non quia immatura sunt, sed quia negantur; præsentia bona æstimamus impensius, quoniam gustamus; absentium vim, pretiûmque non assequimur. Tam levis obex popularis acroamatis, atque araneæ tela moram nullam orationi injiciet. Metiamur enim veram felicitatem non sensibus, aut inolitâ quadam persuasione, vel
potius

potius errore vulgi, alienæ fortunæ avarè semper inhiantis; sed iudicio, prudentiæque legibus. Obsecro, quomodo negemus beatiores illos dici debere, quos Deus amavit profusè, editis tot liberalissimæ voluntatis argumentis, ut majus aliquid excogitari minime possit? Minúsne apud Deum pro nobis autoritate suâ, & promeritis effecisse dicendus est Christus, & vilius aliquid fratribus, ac filiis impetrâsse, quàm impetraturus erat Adamus, si constans in fide officiôque permansisset? Certiorémne salutis tesseram daturus erat Deus hominibus in illâ naturæ innocentis malaciâ, vitæque candore, quàm principi ipsi, & capiti generis nostri dedit? Si labi iste potuit, quibus instructi argumentis pronunciemus, mansuros in fide posteros, densisque agminibus cœlo sese certiùs illaturos, quàm servi Christi beneficio liberati subeant? Nescio profectò, an mens illa homine Christiano digna esse possit, quâ quis sine ullo lædendæ religionis metu persuadeat sibi, neque ad Christi dignitatem gloriâque pertinere, ut collapsam Adami familiam cumulatè, atque in meliùs restituat; neque illum gemitibus, quibus Patrem placare nobis studet; neque labore, neque exemplo plùs profecisse, quàm ut cœlum ingredi homines rari ac ferè singuli possent, si ipsos contumacia, novæque aut repetita scelera non impedirent. His limitibus omnia liberatoris consilia concludi; ut quamplurimi salvi esse ferio

feriò vellent, minimè laborâsse apud Patrem, neque impetrâsse, ut potentibus amicitiaë sive illecebris, sive vinculis traheret cunctabundos. Hæc à pietate vestrâ remotiora sunt, Auditores, quàm ut de Deo, deque Sospiratore nostro liberalissimo tam avarè sentiatis. Quod si dicendo nondum assecutus sum, quod alacritas, & expectatio vestra meruit, repetite memoriâ id, quod est certissimum, in novo Dei, hominûmque fœdere tam copiosa, tamque opportuna offerri salutis subsidia, ut si cœlestes Hierarchas tangeret æmulatio, nobis inviderent. Non recensabo hîc sigillatim omnia. Non commemorabo septenos gratiaë fontes, quos humani generis bono Christus aperuit. Nihil dicam de tot hominum Deo sacrorum familiis, velut perpetuis pietatis seminariis sapientissimè, & Divino planè munere institutis. Non attingam singulare illud orbis ornamentum, perpetuæ castimonie cultum, & virtutum omnium non exempla, sed prodigia. Non dicam apud Christianos vel uno die plures, per immania cruciatuum portenta, certè per varium patientiæ argumentum divexatos, vitam & sanguinem pro Deo, & religione gloriosè profudisse, quàm per lapsa ante Christum secula inventi sint, qui noxios ac rebelles animi motus ad rationis legem componerent. Illud, illud unum attigisse sufficiat, quòd in Christo Divinæque Matre geminum salutis pignus, & tantas opes possideamus, ut nihil ad
amo-

amorem & cœleste quoddam animorum gaudium
suavius, nihil ad spem efficacius, nihil majus ad di-
gnitatē, nihil ad humani generis salutem potentius,
nihil ad gloriam illustrius possit inveniri. Estne ali-
quis è piorum cœtu, qui existimet, tanto apud
Deum in pretio esse potuisse Adami adhuc innocen-
tis, & posterorum nullâ adhuc vulgati sceleris peste
afflatorum decora, quanto vel pro salute nostrâ ef-
fusus Christi sanguis, vel ubera, promeritaque Di-
vinæ Matris? Ihi vel ad unum omnes, vel pars cer-
tè maxima cœlo recipiatur; nos Deo fœdere arctis-
simo juncti, paucis ægrè admissis, excludemur? Ni-
hil Sponsæ, nihil preces Matris, quæ Christianos
sub cruce Divinum in morem genuit, & filiorum
loco habere voluit cum Joanne discipulo; nihil in-
quam, preces istæ poterunt pro plurium clientum
salute? Matri, Filióque negabitur, quod mendica-
bulis candidâ innocentia stolâ vestitis concedi de-
buisse existimamus? Potest fortè dici, Adamo non
peccante, venturum nihilominus fuisse non libera-
torem, sed Ducem, ac Magistrum, qui verbo &
exemplo suo mortalibus salutis viam coram osten-
deret; eosdem etiam potentissimis gratiæ subsidiis,
velut ineluctabili fræno, coërceret, ne tam densi &
tanto numero in scelera atque interitum sempiter-
num ruerent, quanto nunc post Adami lapsum
ruunt infelices. Hoc si verum est, ut ex parte do-
cuere nonnulli, palmam cedamus victrici innocen-
tiæ

tiaë , palámque fateamur , plures cœlo fuisse recipiendos, si progenitor ab esu fatalis pomi abstinuisset. At, si neque Reipublicæ Christianæ, neque Patrum aut Theologorum consensio , neque consignatum Divinis tabulis oraculum, neque ostentum ullum cœleste , neque argumentorum grave pondus ad duo illa capita conjunctim asserenda nos adigit (sanè non adigit, imò vix invitât) timidi , quæso , absistamus à Divinorum arcanorum conclavi, neque plenam inexplicatis consiliis diphteram interpretes temerarii mortalibus oculis inspiciamus. Obscura cur sectemur incerto , vel inutili studio ; explorata verò, certè sapientum consensu maximo, aut firmamenti hætenus inconcussis subnixa, & ad excitandos hominum animos accommodata dimittamus ? Dicamus denuo , quod dici nunquam satis potest : Deum hominem salutis nostræ autorem , MARIAM Sospitatricem habemus in aureâ istâ gratiæ ætate , velut obsides secuturæ post hanc vitam felicitatis ; tenemus anchoram spei nostræ certissimam. Hanc fortunam aliis obventuram fuisse vani augures conjicimus, nisi argumentis dignioribus ostendatur , causas altissimas , ac quandam velut amoris necessitatem occurrisse Deo , ut mysticum foedus cum homine , in quacunque fortunâ constituto, mirandâ Naturæ utriusque consociatione inire vellet , Angelos verò etiam innocentes eo honore minime dignaretur ; aut, si dignaretur

tur, communem semper nobis & illis lætāmque sortem fuisse futuram, hoc est, præsentē hac nostrā beatiorē. Video nunc machinam grandiorē parari, ut à susceptā sententiā dimovear: sed occurrā Adversario, iētūsque ante excutiam, quā ipse vibraverit. Producantur è sacris codicibus argumenta Divinæ severitatis: octo duntaxat capita à communi Orbis naufragio Noëtica navis vindictet; Par unicum virorum caput innoxium subducatur cœlesti vindictæ gentem impurissimam flammis abolenti; de tot millibus unus Josue cum Calebō promissas Hebræis sedes attingat. De triginta millibus trecentos in hostem educat Gedeon; invitentur ad geniales epulas multi, pauci admittantur; dicatur via ad salutem angusta, lata ad interitum; plura terroris exempla recitentur. Hinc minimè conficitur, plures post Adami lapsum ad æterna impiorum supplicia damnari, quā si fidem ille non fregisset. Utrunque à recto deflectere libera voluntas potuit; nec Adamo & posteris certiora bene agendi præsidia esse potuere, quā quæ nobis Liberator optimus procuravit. Obsecro, quibus veri vestigiis inducti comminiscamur, Adamum, si datam Deo fidem servasset à gulæ illecebris & superbiæ typho immunis, suis promeritis effecturum certò fuisse, id (quod nec Deus-homo libertis suis, amicis, fratribus, filiis adoptivis impetravit) ut nepotes ac posterī, postquam primā innocentia syndo-

ne donati semel essent ; eam nullâ deinceps culpæ capitalis labe vitiarent ? Quibus tabulis , quo Dei loquentis oraculo athletis illis promissum fuisse dicemus invictæ gratiæ ceroma ultra Mathusalæos annos ad quamcunque luctam suffecturum ? Nunquam victos, semper victores è virtutis palæstrâ discessuros ? Aut fortassis in otio & pace perpetuâ ducturos vitam somno similem, expertes pugnæ atque periculi, ne vincerentur ? Eosdem Cœli municipes potius , quàm viatores, veluti mens jam in supremi boni aspectu & amplexu hæreret immota , nunquam à recto deviaturus ? Avocemus animum ab his figmentis, vel otiosâ divinatione, atque objectos terrores veritatis luce, quoad licet, porrò dispellamus. Sit impiorum sponte pereuntium numerus ingens ; vim suam pondusque obtineant (quod apud Orthodoxos animos aurēsque merentur) depromptæ illæ è Divinis tabulis comminationes : constanter nego, pauciores nunc propterea in beatorum sedes ac triumphos evehi, plures ad sempiterna apud inferos supplicia damnari, quàm si fatale pomum nunquam attigisset Adamus, fortunæ nostræ gurgēs & vorago. Quid facturi homines fuissent in eo rerum momento & ordine Divina oracula ne insinuant quidem, nedum pronunciant ; nullus etiam patet humanis conjecturis locus. Interim lytri pro nostrâ salute à Chrtisto post Adami lapsum persoluti vis & pretium commendatur effusè ; ho-

D

minum.

minum, qui desertas à perduellibus Angelis sedes, & Cœlum ex Christi liberatoris beneficio aliquando impleant, numerus sanè maximus promittitur. Neque enim illud concedere necesse est, plures è Christianis, atque Orthodoxis, nunc æternum perire, quàm recipi cœlo. Injecerit Deus terrorem improbis, ignavisque per exempla severitatis, ut ad salutis curam excitaret. Dixerit, paucos cælestem cœnam gustaturos: sinceræ religionis expertes, numero propemodum infinitos, exclusit; admisit ceteros, qui, ut sanè plurimi sint, pauci videntur, si cum perditis improborum gregibus conferantur. Illudne dignum putemus Divinâ prudentiâ, si conditam à se domum, hoc est, cœlos & beatorum sedem, ore Baruchiano passim laudet ab amplitudine, vacuum interim, atque habitatoribus penè desertam relinquat? Immensumne gloriæ suæ theatrum excitavit, ut spectatoribus rarissimis videndum se fruendumque exhiberet? Si numerus ille beatorum adeò angustus est, quid de illo Joannis vaticinio pronunciabimus, dum inter arcana sibi cœlitus patefacta duodena Hebræorum millia recenset è quavis tribu; & cum numerum non admitteret multitudo, vidisse se testatur tot capita conditione, gente, sermone varia, ut census iniri à nemine posset? Tam apertis, tam lætis, tam magnificis Sacræ Paginæ testimoniis, non habebimus eam fidem, ut bene deinceps liberalitèrque de beatorum multitudine propemq-

pemodum immensâ sentiamus ? Quid si evincam non ad fidem solùm nos invitari , sed ad assensum trahi necessitate ? Religionis Orthodoxæ cultores iudicio rectique notitiâ maturi , numero in plurimas myriades excrecente frequentissimi , diem extremum obeunt muniti sacris , cœloque vel maxime idonei. De germano Christi grege paucos omnino imparatos , atque extra salutis spem positos mors obruit. Eorum , qui lustrati sacro fonte , Christoque consignati , in primâ innocentia cœlum rectâ petunt , numerus ferè major est , quàm adultorum , aut certè memorabilis , ut observatis per totam Hispaniam Necrologicis Parœciarum tabulis solerter exploravit Didacus Montoya noster , magnum Theologiæ lumen. Quanta nunc prodibit , imò quàm immensa beatorum multitudo , si unum in cumulum sanctam Catholicorum turbam conferamus ? Sinite , ut progrediar longiùs , & ea de hominum felicitate sempiternâ dicam , quæ prudentes ac bonos confirmet ; spem augeant meticulosi tristiora facile arripientibus ; timorem verò salutarem solutioribus lætâque sectantibus animis neutiquam eripiant , nî sibi stultè alia ob argumenta blandiri velint. Accipite aliquid fortè paradoxum rudibus , doctis verissimum. Non solùm Christianorum pars quàm maxima cœlum obtinebit , sed & illorum magna , quos credulum vulgus abjicit ad gregem perditorû. Testes produco , quibus fi-

dem abrogare non potestis. Age, Ludovice Blofi, illustre inter Ascetas Benedictinos nomen, quid cum Brigittâ, cœlestibus ostentis Romano oraculo vindicatis clarissimâ, de iis censes, qui post vitam malo fine clausam in expiati ad æterna supplicia præcipites abire videntur? Non pereunt, licet perire ut plurimum credantur: morituris specie amœnissimâ conspicuum sese frequenter offert Christus, Orcique faucibus ereptos trahit ad amorem sui, ut secum cœlo inferat. Dicite eruditissima capita Peréri, Sà, Mendoza, Corneli, cum Hieronymo & Patribus aliis, caput Geneseos decimum nonum elucidantibus, de Sodomitis ferali tot civitatum incendio sublati quid sperandum existimatis? Complures ad se reversos, Deoque conciliatos, misericordia vindictæ eripuit, flammisque illis sulphureis expiatis cœlo donavit. PETRE, primum à Christo Mundi oraculum, Epistolæ tuæ primæ capite tertio de tot hominum millibus fatali Orbis diluvio suffocatis quid pronuncias? quam plurimis horum piaculari apud inferos carcere detentis Christus, expleto reparationis nostræ negotio victor, libertatem & salutem præsens nunciavit. Agnoscitis, opinor, Auditores, quid spes, quid timor à nobis exigat, ut de hominum Christi libertorum salute rectè prudentérque sentire possimus. Videtis, fortunam humani generis supra vulgi timidioris expectationem efflorescere; omnia fieri nobis lætiora;

tiora ; cœlum etiam obtinere illos, qui hæcenus conclamati æternóque exilio damnati videbantur ; Christianorum, qui salute potentur, numerum ingenti accessione locupletari. Neque à me expectatis, ut problema meum extendam pluribus. Quando ea certè vestra est attentio, facilitásque, ut satis annuere videamini, id esse verissimum, quod proposueram, abrumpo lubens, ne ingenio vestro, atque humanitati, minùs, quàm par est, tribuisse videar. Illud unum oro, atque obtestor, ut exclamare vobiscum liceat : *Perieramus, nisi periissemus ;* & de Progenitoris lapsu impensè gaudere, quòd Liberatoris nobis dederit, qui fortunam nostram ex suis ruinis altiùs erectam, gratiæ præsidio firmatam, bonis omnibus cumulatam eò attolleret, quò aspirare nunquam aliàs licuisset.

INDOLES BONA,

Donum Dei singulare, virtutibus, & beatitudini comparandæ quàm maximè opportunum.

ORATIO QUARTA.

ORaculi vim hæcenus obtinuerat, Auditores, non è quolibet ligno fieri Mercurium ; fruges omnes è quavis tellure pari certóque proventu non

generari ; stirpes arborum ingenuas , & infitionis
facile patientes , admissis in foedus nobilioris notæ
furculis, ad creandos fructus succi ac saporis eximii
quamplurimum valere supra sylvestres truncos, na-
turâ degeneres, atque adversus culturam contuma-
ces. Pro comperto quoque habebatur apud omnes,
inter singularia Dei dona nobis concessa numera-
ri indolem bonam , nempe vegetos sensus ; imagi-
nandi vim foecundam satis, pellucidam & tranquil-
lam ; ingenium disciplinæ saltem mediocriter ca-
pax , atque in rebus excogitandis promptum ; judi-
cium verò in digerendis componendisque prudens
ac maturum , certè à levitate liberum ; memoriam
in accipiendis , & imperturbatè versandis rerum
imaginibus facilem , in retinendis fidam firmam-
que ; tum præcipuè affectus moderatos , ipsùmque
affectuum fontem ex elementorum in humano cor-
pore aptè permixtorum consociatione scaturien-
tem, nec phlegmate languidum & pigrum, nec me-
lancholiâ tristem ac morosum, nec sanguine ad gau-
dia profusum , nec irâ præcipitem atque igneum ;
sed amico partium foedere pacatum , & æqualibus
ferè inter extrema momentis compositum , ut veri
honestique formas in quovis argumento haud diffi-
culter admittat. Hominem his dotibus instructum,
nec ad extremos affectus veluti voluntatis præcipi-
tia propensum , ad virtutum semina coelitus reci-
pienda , ad officia Christianæ vitæ ad salutis viam
sanctis

sanctis progressionibus facilius & certiùs decurrendam, longè meliùs esse comparatum, quàm sint alii nativâ propensione ad immodicos animi motus, ac velut procellas incitati, vel hodie adhuc vox est omnium, & totius Orbis explorata sententia. Sed en! ætas nostra Theologum dedit in paucis clarum, qui persuasionem hanc tam vulgatam, tam firmam, tam antiquam, nullâ hætenus falsi suspitione apud Sapientes laborantem, vel ad aniles propemodum fabellas, aut deliria procul ableget, vel ut annosam quercum admotâ veritatis securi exscindere, vel novorum argumentorum turbine radicitus ex animis nostris, hætenus errore delusis, evellere non mediocriter laboret. Eò res processit, ut primò partim certus, partim anceps dicat, se nullo sapientum duce, nullo etiam, quod sciat, adversante viam novam inire; mox, dubio ac metu propemodum discussso, expungat è sapientum numero, quotquot partem oppositam tenent, iisque accenseat, quorum numerum infinitum esse dixit Salomon Ecclesiastes. Quoniam tam gravis latèque patens reprehensio multorum sanè caput petere videtur, quos constat non esse de numero infinitorum, eam, si bonâ vestrà veniâ licet, exercitatione Theologicâ brevi, justâq; veri discussione conabor in-præsentia depellere. Non expostulabo cum Adversario magnæ notæque sapientiæ viro, cui laudes meliore in argumento mallempendere, quàm in odioso versari, quasi

Pumilio cum Gigante pugnare temerè voluisse aliis fortè videar. Quoniam ipse in omnes facilis jure suo quemvis frui lubens finit, illud, quod publico bono quæritur utrinque pro viribus, veri studium intra modestiæ limites continebit Oratio. Ultra hos si ire vellem, facerem utiq; , quod à me alienum esse debere scio; nec vos pateremini. Nunc, quâ soletis facilitate & prudentiâ, cognoscite, quid de proposito argumento sentiam, aut potius, quid vos ipsi sentiatis. Apertè rursus pronuncio, indolem bonam, quæ Divino munere obtingit nascentibus, primosque animi motus jam ab ipsâ origine mediocres ac temperatos, ad laudabilem deinceps totius vitæ progressum, exitumque felicem conferre plurimum. Quid argumentis opus, cum ipsa vox omnium, atque consensio pro argumento sit? Quid enim novum, singulare, planum, solidum profert Adversarius, quod totius Orbis persuasionem convellat? Quâ veri specie dici potuit, neminem nobiscum sentire, nisi eos de rudi vulgo, hominumque fæce, qui, cum ad pauca maximeque obvia respiciant, facile de rebus pronunciant in tribu numeroque infinitorum? Accipite primum contrariæ causæ firmamenta, quæ ubi disjecero, nostram satis propugnavero. Nempe in omnibus à naturâ par est ad vitia virtutemque pronitas; tantum in quolibet ad peccandum periculi, quantum spei ad bene agendum. Par eorum conditio, qui prompti ac celeres
sive

sive ad percipienda & exequenda documenta tum bona, tum mala, sive ad imitationem tum pravorum, tum laudabilium exemplorum; atque eorum vicissim, qui tardi. Neque melior, aut peior mutabilitas æquè levis de bono in malum, & de malo in bonum, quàm immutabilitas contraria. Eandem prorsus aleam sortemque subeunt, qui propendent ad scelera gravissima valdè laboriosæ poenitentiae, sed rariùs occurrentia; & alii, qui ad minùs gravia, principiò poenitentiae facilioris, sed frequentissima & in morem sic abitura deinceps, ut vix emendentur. Adolescentes naturâ cerei, atque tractabiles, quos ab indolis amœnæ temperie Angelos dicimus, æquè facilè inducuntur ad bonum, atque ad malum, si bonum malumve Magistrum primò nanciscantur. Parva hæc videantur, nec nisi prima velut acies ac præludia partis adversantis: percipite adhuc majora. Qui pronitate singulari trahuntur ad scelera omnium gravissima odii erga Deum, desperationis, infidelitatis, iidem sunt æquè comparati & expediti ad opera heroica, omniumque præstantissima. Qui ex temperatis animi affectionibus idonei videntur ad retinendam perpetuam innocentiam, nullum propterea singulare habent ad æternam beatitudinem obtinendam subsidium: tantumdem enim expositi sunt periculo perpetuæ impoenitentiae ac desperationis, si semel in scelus aliquod prolabantur. Miles naturâ ferox, cædibus & rapinæ obno-

xius, difficiliùs & rariùs in hæc dedecora cadit, faciliùs & citiùs ad frugem redit, nec cœlo minùs idoneus est, quàm mercator, leviùs quidem, sed frequenter peccans dolo, furtisq; ad lucrum ex longo usu & fraude meditatìs, quodam velut opum malè partarum visco Euclionem ita implicantibus, ut difficillimè sese expediat dolore sincero, vitæq; in melius conversione. En in quovis complexionis genere scopuli, syrtes, naufragia; paria in quolibet mortalium ab indole pericula, spes & metus! Quid jam opponemus adversus instructas has machinas, & disciplinæ, ut fatetur Adversarius, apud sapientes hætenus inauditæ, certè palàm nec probatæ, nec improbatæ acroamata, nunc primùm ab uno tantùm in lucem producta? Sinite, ut salvâ, quæ viro gravi debetur, reverentiâ, ingenuè dicam, quod sentio: quædam in his videri paradoxa, aut paradoxo propinqua; pugnantia inter se non pauca; à communi sensu multa sanè aliena. Quæ vera sunt, aut magnam veri speciem habent, tot decursu seculorum è maximâ sollertium ingeniorum multitudine facilè aliquos alliciunt ad sui notitiam, ne veritas, præsertim naturæ limitibus clausa, frustra omnino semper lateat: quæ verò falsa, nunquam simul omnes rapiunt in errorem, cum inevitabili perpetuòque interitu ac sepulturâ veritatis, nullo amplius indicio inter eas tenebras se prodentis. Quod tenemus, agnovêre olim haud obscurè Sapientes

piantes Ethnici, in indole temperatâ præcipuè late-
re virtutum semina , quæ in fructus laude dignos,
naturæ viribus commensos , faciliùs germinent,
quàm in turbulentâ. Agnovère Christiani Orbis
partes omnes : quin & Theologi pridem pronun-
ciavère , per honesta naturæ opera , pulsis vitiis ,
haud parum removeri obices , quibus ceteroquin
Divinus cœlestium donorum in animos illapsus
impediretur ; unde necesse est, indolem moderatam,
operum laudabilium intra naturæ limites conten-
torum radicem eximiam , ratione aliquâ prodesse
plùs posse ad altioris notæ bona , quàm vitiosam.
Hactenus ista extra controversiam posita videban-
tur, donec unus nuper aliud excogitaret, quod reji-
ciunt omnes , atque is præcipuè, qui proximis an-
nis in Opere Theologico immortalis novæ de præ-
senti argumento opinionis firmamenta brevitate
nervosâ sapienter confutavit. Obsecro , utrâ pro
parte veritatem , aut veritatis præjudicium ac pos-
sessionem stare existimatis ? Ut cum fide expendan-
tur singula, videte primùm quomodo illa sibi cohæ-
reant. Si indoles bona ex se optabilior non est , nec
ad usum gratiæ, & beatitudinem obtinendam aptior
quocunque genere complexionum, vanum erit no-
men, nec à vitiosâ, morbidâ, pravis affectibus alte-
teram in partem distortâ differet ; neutra salutis ne-
gotium impediet, neutra promovebit magis , neu-
tra minùs. Deum immortalem ! In quam dispu-
tandâ

tandi rationem incidimus ! Quis capiat , morbum
sanitati , morbum minorem majori æquiparari !
Morbi mediocritatem in eo, qui modicos animi af-
fectus patitur, tantum à sanitate distare, quantum æ-
gritudo maxima ceterorum , qui motibus prorsus
intemperatis concutiuntur ? Si eadem est cujuslibet
temperamenti cum aliis collati conditio, quomodo
miles genio ferox, cædis avidus, post scelera tamen
facile ad virtutis orbitam redux ; & mercator post
fraudes , quibus inhiat , ac lucra malè parta, extra
emendationis spem positus, pari gressu ineunt salu-
tis viam, aut ab eâ deflectunt, in ipsâ periculi & spei
inæqualitate æquales prorsus , & simul (ut statue-
bat Adversarius) inæquales ? Non attingam multis
paradoxum illud, certè placitum Orbi novum, mi-
nimèq; receptum: hominis indolem ad Dei odium,
desperationem, & teterrima scelera proclivem , ad
opera heroica haud minùs esse idoneam : nemo
enim prudentum ista ab animo turbato æquè spe-
rat , uti à pacato. Neque etiam illud : homines à
naturâ impulsos ad amorem innocentia, nihil exi-
mium habere supra ceteros, nec faciliùs resipiscere,
si labantur ; sed ex æquo cum iis de salute desperan-
dâ periclitari. Quasi verò lapsus nativam illam pro-
bitatis radicem statim totam extinguat, absque ullo
resurgendi, & posthac cautiùs vivendi superstitie in-
citamento ! Quidni perditam innocentiam deplo-
ret facile, qui seipsum complexionemque innocen-
tia

tiæ amantem adhuc possidet ; & proximum innocentia bonum amplectatur promptius, quando innocentia est ipsi irreparabilis? Nunc contra præcipuum adversæ causæ præsidium, non dicam perfugium, pugnemus alacrius. Tam multa, tam aperta, proposito nostro tam accommodata ad bonæ indolis commendationem invenio, ut Antagonistæ spem victoriæ planè eripiant, certè vix relinquunt. Organorum simul & affectuum intemperiem ab elementis causisque in formando corpore exerrantibus profluam & adventitiam, odit natura, uti morbos ; temperiem amat appetitu, ut vocant, innato ceu salutarem utilémque felicitati, cuius gratiâ cetera præparantur; paci quoque internæ à perturbationum tumultu, atque à seditionibus popularibus liberæ, sine quâ nec veri notitia illimis & pura, nec honesti studium diuturnum, nec voluntatis monarchia salva potest consistere. Recolite, quod Causinus cum fidis Autoribus memorat, feminas, si mortuæ ac nudæ fluctibus abripiantur, pronas natate, ut necessarium pudicitia studium sibi congenitum & inviolabile ostendant: cur dubitemus, animam nostram immortalem, si dignum se hospitium nanciscatur in corpore, & pace fruatur, fræno quodam adamantino contineri, ne facilè ac velut sponte tendat ad vitia ; necessariis etiam stimulis urgeri, ut, cùm maximè potest, propendeat ad omnem probitatem? Si quid magnum
con-

constanter præstare volumus, sanctâ domiturâ, nostrique victoriâ affectuum obnitentium impetum antè laboriosè frangimus ; molestam illam sarcinam, & virtutis impedimenta abjicimus, ut expeditior sit animi cursus ad honestatem : estne verosimile, indolem moderatam, jam ab initio tam gravi onere liberam, nihil dignius præstare posse, vel certius, quàm si statim cum intemperiiis luctari oporteat ? Magni quidem laboris, ac victoriæ, præmium aliquâ ex parte copiosius reportaturæ, opus esse censent omnes, motus rebelles statim ab ipso humanæ militiæ tirocinio subigere, quando magnâ vi incumbunt animo : at pugnatur securiùs adversus mediocres, multoque constantius, quando voluntas indefessa integris semper viribus redit ad certamen, nec asperitate & tædio laboris afficitur ; sed facili & suavi victoriæ fructu jam sub prima auspiciâ degustato ad novos felicisq; conatus animatur. Luctaturus cum tristitiâ & angore Deus-Homo non nisi prodigio admisit tumentes illos vastosque animi fluctus commotos horrore suppliciorum, ac vicinæ mortis ignominiâ, ut inter adversa & decumanas procellas invictos stare nos doceret : ceterum indolem habuit moderatam (quis enim aliam fingat ?) ut virtutum officiis quammaximè opportunam. In Dei Matre Ter admirabili, totius sanctitatis apice ; in JOSEPHO Virginis sponso & generis humani delicio ; in maximis hujusmodi Coelitem, Deique fami-

familiaribus, quis unquam comminisci auditus est
genium ad turbulentos affectus vitio proclivem, se-
ditiosum, rationi rebellem? Indolem in his placi-
dam præoptavit DEUS, velut suæ erga illos bene-
volentia argumentum singulare, & grandium bo-
norum ferax; non vulgare, non otiosum. Quare
necesse est, hanc inter magna & singularia Dei be-
neficia numerari. Quid-quod eam omnes lauda-
mus impense, summis votis expetimus, obtentam
gratulamur cum Salomone sortito animam bo-
nam, velut peculiare salutis instrumentum? Ne-
gatam dolemus; atque ad culpam elevandam, vel
purgandam vitiatae naturæ motus perduelles, liber-
tatis diminutæ imbecillitatem, majorem ad malum
pronitatem, oppositi boni arduitatem accessu diffi-
cilem miseri obtendimus. Quomodo jam dici po-
test, quamvis indolem ad bonum & malum suapte
naturâ ex æquo esse proclivem? Interea veniat in
mentem tantum nos hoc loco distare à Cassiano, in
quo Pelagiani erroris fermentum subolfecit Pro-
sper, quantum veritas à figmentis. Id enim senti-
mus Orthodoxè: nullam indolem sine cœlestibus
auxiliis animo impressis quidquam procreare salu-
te & Divinâ amicitia dignum; nec rudibus naturæ
honestis degustantis præludiis pretiosa cœli dona
promereri: indolem tamen temperatam aptius gra-
tiæ jungi posse, ut spem faciat bonæ frugis certio-
rem, quàm intemperata; illam gratiæ obistere mi-
nus,

nus, istam magis. Affectus turbulentos obluſari
fortius, mediocres & pacatos facilius obſequi : in-
dolem bonam, remotis hiſce obicibus, majore ſeu
magis expeditâ virtute agendi pollere ad amplexum
boni, & eâdem prorsus (non diverſâ) mali contra-
rii illecebris in quovis virtutum certamine reſiſtere
fortius, quàm vitioſam, ac virtutis utrinque dimi-
nutæ nævo laborantem. Bonam haud dubiè plus
propendere ad ſalutem & ſalutis præſidia piâ nego-
tiatione comparanda, quàm ad interitum ac volun-
taria ſalutis impedimenta. Hæc faciunt, Audito-
res, ut cauſæ meæ non favere ſolùm, ſed adhærere
etiam videamini. Nec vos deinceps commovebit
poſtremum illud caput, in quo ſpem reponit Anta-
goniſta, de bonitate indolis temperatæ in omnem
partem ex æquo flexili, ab uno extremo ad alterum
tam mutabili, quàm immutabili, quò nempe tra-
hit educatio, morum diſciplina, aliâque exteriùs
advenientia. Sit educationis, ſit inſtitutionis jam à
teneris impenſæ, ſit convictûs, ſit exemplorum viſ
omnino magna ad formandos animos; hiſ ſubſi-
diis, hiſ impedimentis, quandoque emendetur ho-
minum indoles, quandoque corrumpatur. At quis
neſcit indolem jam ab origine vitioſam contuma-
ciùs alienæ inſtitutionis culturæ obſiſtere; perver-
ſâ diſciplinâ, quæ ſtimulos addat currenti, ad ma-
lum quammaximè incitari? Quid non efficiat præ-
centor & ſidicen in iis, quibus pedes pruriunt ad
ſal-

salutandum : Quid fiet naturâ jam pronis ad fœdas libidines, furta, cædes, reliqua scelerum genera, si spuria disciplina malis propensionibus accesserit ? Quis porrò nescit, indolem moderatam bonæ institutioni non obluetari, sed facile cedere ; admis- sam retinere ; in virtutis viâ semel initâ progredi constantius ; ad hanc, si quando declinaverit, faci- liùs reduci ? Eandem non æquè opportunam insti- tutioni pravæ ; nec arbitrio, artibus, insidiis corru- ptorum obsequentem : In illâ animi malaciâ appa- rere prudentiæ frontem constanter serenam ; vige- re coelestis hujus dictatricis leges, atque imperium salutare ; virtutis pretium patere & æstimari me- liùs ; vitii turpidinem spectari clariùs ad verecun- diam & horrorem ; aversionem inde tantam conci- pi, ut annexæ malo illecebræ, ceu vanæ, promptius ac certius contemnantur ? Huc mecum Divina ora- cula tandem advocate. Tranquillitatem Deus amat impensè ; cum simplicibus & rectis, animo pacatis, agit familiariùs ; in Spiritu vehementi Tharsianas naves conterit ; deducit velut ovem mansuetam JOSEPH. Eliæ votis justò ardentioribus agitato, & ad celerem vindictam provolanti, sui copiam non facit in turbine, sed in spiritu leni, postquam affe- ctuum ebullientium æstus deferbuit. Percurrite, si lubet, memoriâ totas coelestium oraculorum tabu- las : totidem portentosæ improbitatis exempla in- venietis, quot indolis efferatæ maléque à naturâ

compositæ; nec plura virtutum specimina valdè illustria, quàm genii mitioris atque moderati. Quis neget, hæc eò spectare, ut doceamur, moderata omnia apud Deum esse in pretio; ac propterea indolem bonam, virtutum pravos affectus frangentium prodromam, & adjutricem, ceteris omnibus indomitæ naturæ propensionibus esse optabiliorem: Ad extremum testes ad faciendam proposito meo fidem adhibere possem Antagonistam ipsum, & universum planè genus hominum, nescio quo naturæ impulsu, aut arcano consilio, amantium indolem temperatam, averfantium vel occursum & alloquium ceterorum genii naturâ peregrini & heteroclitici; sed eorum maxime, quos vel vulpino colore fulvos, vel simiaticis oculis vafros, vel sinistro alio charactere Deus, aut natura notavit, ut caveri possent. Parentes, quorum primum gaudium & solatium est indoles filiorum bona; prima cura, melioris indolis ad spes majores institutio. Sponsos, quibus nihil antiquius, quàm ne Xantippen, Medeam, aut aliquam de furiis infernalibus Megæram sorte malâ nanciscantur, longas infelicis mariti spes elusuram; excoelestis gratiæ præfidiis nunquam, aut rarò bonâ fide mansuescentem. Disciplinarum Magistros, quibus nihil gratius indole docili, & tractabili. Rei Asceticæ & Theologiæ mysticæ peritos, in pacatæ compositæque indolis commendationem, præstantissimum Religionis & vitæ sanctioris subsidium, effu-

effusos cum Joanne Crombecio. Sacrarum familiarum Præsides, in plantis novis in floridum & fragrantem pietatis hortum adsciscendis cautos; apud quos nihil pestilentius indole vagâ, solutâque, & à Basilio tantopere damnatâ; nihil molestius animi languore & innatâ socordiâ; metu vano, inquietudine, cerebri duritie; nihil contemptius ex Hugonis Rothii Ascetæ apprimè sapientis sententiâ, nihil formidolosius tripalmari quorundam Pumilionum formâ, opere illo naturæ diminuto atque ab organorum intemperie facile vitioso, ad iram & præcipites affectus subito effervescente, aut sub annum vicesimum vix maturescente ad dignam corporis formam, prudentiæ & judicii firmitatem; semper alienis dictariis obnoxio; semper ferè suspecto, nisi fortè ingenium singulare, eruditio rara, fuci expers modestia, dotes aliæ eximiae concilient auctoritatem, nanique corporis vitium aliquando oblitterent. Hos, inquam, testes non adduco prolixius, ne Antagonistæ perperam insultare videar, quasi hos quoque etiamnum esse velit de numero infinitorum, quod viri magni gravitas & modestia non admittet, quando intelliget, Theologos etiam & Ascetas minimè obscuros suis placitis adversari. Sed Sapientiæ vestræ totum Controversiæ caput, meamque de illo sententiam committo, ut dijudicetis, quantum utraque in parte sit veri ad propositum suadendum momenti, postquam alium de eodem

dem argumento, pro recepto Inaugurationis Theologicae more, differentem audieritis. Hac de causa te alloquor, Reverende & doctissime Pater UDAL-
RICE DIRHAIMER, Philosophiae Professor
Academice; rogoque meo & Competitorum meo-
rum nomine, ut, quā plurimum potes Polymathiā,
suisque numeris absolutā eloquentiā, judicium
tuum de Oratione meā in coetu hoc nobilissimo lu-
bens aperias, nōsque grato & opportuno humani-
tatis officio singularem in modum Tibi demerear-
is.

ORATIO QUINTA

SIVE

JUDICIUM DE QUARTA

Indolem bonam commendante.

ARduam dicendi provinciam, quam imposuisti
humeris meis, Doctor Excellentissime, anxiam
ego sollicitudine sustinerem, nisi rationum tuarum
pulcherrimus ordo, atque instar aciei militaris
optimè disposita argumentorum momenta, me ad
dicendum animarent. Difficile enim mihi accide-
ret, in alterutram bicipitis controversiae partem, li-
bratam jam sententiam intorquere, nisi viam vi-
ctoriae, jam à Te viderem nervosè pressam, fortiter
occupatam, atque transmissam, & quidquid in illā
aspe-

asperū apparebat, eloquentissimè complanatum. Imitabor ergo ego Belli duces, qui postquam alii primas impressiones fecerunt, cuniculos cuniculis eluserunt, complêrunt fossas, æquârunt aggerem, in rimas dehiscences inclinârunt parietes, facili negotio portas intrant, & civitatem diripiunt; id ipsum, inquam, ego faciam, & postquam omnia à Te, Doctor Excell^{me}. efficaciter ad umbilicum perducta sunt, non erit mihi difficile, ad arcem animi usque, per victoriam expugnati Intellectûs grassari. Non aliis utar armis, quàm quæ fortissima mihi porrecta sunt, & iisdem paululùm inflexis in meæ usum dexteræ, ultimos Antagonistæ nostri conatus, patrocinante tantisper Auditorum benevolentia, incidam.

Et ego igitur apertè pronuncio, Indolem bonam, velut è cœlis transmissam nascentibus dotem, primosque animi motus jam inde à primordio temperatos ad recipiendam divinam sementem, & cælestis gratiæ auxilia conferre plurimùm. Arripio, ut hoc evincam, ultimum illud laudatæ dissertationis, & potens armaturæ genus, succinctè quidem prius delibatum, meque in divina Oracula, quibus Spiritus Sanctus robur suum, & pondus intaminatæ veritatis addit, profundius immitto. Tranquillitatem enim animi, bonæ Indolis primam notam, omnino Deus ipse adamat, hanc ille in castigatis mentibus prosequitur, his se unicè indulget

dulget Deus, qui omnis intempestivi motus est expers, & sicuti in spiritu vehementi Tharsianas naves conterit, ita velut ovem, ut elegantissime dictum est, deducit Joseph; & qui Eliae concitatori restitit in turbine, in turbine tamen se praesentem non stitit, sed eidem in sibilo auræ tenuis illapsus, docuit Indolem bonam, omnibus indomiti animi desultoriis motibus optabiliorem, nihilque penes se majori in pretio esse, quam id, quod moderatum est, posteaquam omnis ebullientis animi æstus deferbuit. Cainum, quæso, & Abelem aspiciate, hunc bonæ, sequioris illum Indolis typum. Et quantum ad cælestis gratiæ fatus, fors bonæ animæ, velut terræ virginis, menti infrunitæ, velut sterili, & infœcundo solo antestet, breviter mecum perpendite. Utrumque ad divinam amicitiam, benignissima Numinis invitavit dignatio; poterat uterque tantæ excellentiæ solium conscendere, si voluisset. Levavit unum Indolis bonitas divinæ similior Naturæ & suavitati; alterum verò præcipitavit Indoles sequior, & à tantæ celsitudinis culmine impetuosè deturbatum, dejecit in præceps; hæc fraterni & Zelotypi animi (primum jurgij semen) succendit fornacem, & nec quicquam sufflaminante germanæ lenitatis temperie, eò usque produxit, jam concitatum & invalescens identidem spiritu iræ incendium, ut non nisi innocentissimo sanguine, patricidali manu profuso restingueretur, in super habito
divino

divino favore , & contaminatis profligatissimè humani fraternique vinculi juribus, quæ tamen, quasi stylo ferreo, communis utrique natura inscripserat. Ecce Indolis bonæ , & nequam fructus pulcherri-
mos ! Quid ego de Jacobo , & Esau dicam ? ab eo-
dem semine , sed indole diversissimâ decisus fratri-
bus ? Jacob erat & voce , & moribus , & vitâ lenis.
Esau & voce , & moribus , & vitâ asper ac crudus ;
dignissimus , qui Nembrodi instar vocaretur ro-
bustus venator coram Domino , omnis elegan-
tiæ & suavitatis exul , adhæc pilis , silvestris in-
star belluæ rusticè in corpore fruticantibus setosus
& hispidus. Uterque vivam animi sui characteristi-
cam in pelle circumtulit ; Jacob planâ , & levigatâ
lenitate divinis inspirationibus apertum pectus ob-
tendit, Esau Urso, & apro similior, divinæ legi con-
tumax, etiam hæreditariis juribus , malignitate in-
dolis instigante exutus est, in tantam, ob mentis im-
morigeræ , suique haud potentis fervorem , actus
amentiam , ut tot prærogativis inclitam primo ge-
nituram lenti Pelusiæ, polentæ vilissimæ , ac ru-
fæ coctioni postponeret ; meritò ob id à Theologis
perditionis æternæ, sicut Jacob prædestinationis di-
vinæ, typus indigitatus. Sed ego ad Josephum pro-
pero, Israël's Patriarcham, Pharaonis Pharaonem,
ac à Deo ipso destinatum amati populi Nutricium ;
hunc quæso obstupescite , & admiramini mecum,
quòd Indoles à Spiritu Sancto prolixè commenda-

ta, & tam luculentâ ac longâ panegyri in sacris paginis evoluta, subtilem Antagonistæ nostri aciem potuerit subterfugere. Ecce, quantum indoles bona conferat ad divinæ gratiæ auxilia vel conservanda, vel augenda! vix Juvenis attonitus hausit afflatus illos, qui erant generis feminini, vix percepit alienæ conjugis procax desiderium, cum illico Sanctus Dei timor, verecundam mentem subiit, Angelicæ munditiei longo jam usu assuetam, hic ille ejectis, velut ex arcu curvati cordis in cælum oculis, candoris interni, & illibatæ Sanctimonix testibus detestatus est nefas, & imbellè frustum feminæ, protervè tentantis carnem eburneam, magnanimus adolescens contempsit; dicite, per superos rogo, si Joseph impuro sanguine venas inflante, & inveteratâ corruptæ Indolis prurigine turgens, hoc potens irritamen passus esset, an ille hac uredine venereâ afflatus, ac muliebri jam pene cinctus gehennâ, inviolatus evasisset? Certè bona & ingenua Indoles, Dei timori innutrita, divinâ adminiculante gratiâ, abjecit faces, ignitos suffocavit carbones, furiale incendium extinxit. Et est adhuc invenire hominem, qui indolem bonam ad cælestis gratiæ auxilia inutilem & supervacaneam crepet? Quid ego de Jessæo principe Davide dicam, cujus animam mansuetudo concepit, parturit suavitas, dulcedo & temperies enixa est? An non Indolem ipsius Spiritus S. descripsit, quæ illum Regno Israelis initavit,

vit, & virum secundum cor Dei fecit: Nihil dicam de sexu debiliore, ex quo illæ nominatissimæ fuere, & à Deo ad virorum invidiam ad ardua divinæ dexteræ opera electæ, quæ moribus tranquillæ, & compositæ optimam indolem nanciscebantur. Juditha illa Bethuliæ gloria & populi sui honorificentia, non tantum in sandaliis, quæ rapuerunt oculos Holofernis, sed unicè post Dei gratiam tranquillæ Indolis potentiâ virtutem Assyriorum contrivit, fregit Babélem, & alieni Regni violentum subessorem superavit. Nihil dicam de Edissâ, sive Esthére, quam Deus in salutem populi sui destinavit, hæc certè & oris, & vocis symmetriâ, Indolis bonæ prodromis, obtinuit sermonem compositum in conspectu leonis, & scintillantes prædominante jam fulvo furore Assueri oculos liquavit in lacrimas, leonem mutavit in ovem, ut cum supra ancillulam fessum collapsa Esther reclinaret caput, fratrem regem experiretur, efflictim rogantem, & abblandientem, quid petis Esther? Ego sum frater tuus. Nihil dicam de prudentissimâ Abigaele, quæ solâ Indolis amænitate spectabilis, velut rore matutino ardentem Ætnam iræ Davidicæ restinxit, & stultum Nabal, indolis intemperantis Ideam multis parasangis antecessit, Deo sic ordinante, atque pacificam Abigaëlem ad favores & honoris & gratiæ disponente. Hæc si sunt veritati consentanea, quis quæso posthac mortalium erit, qui Indolem

bonam tam potens ad opera ardua instrumentum, infructuosam prorsus & inutilem, credere possit, aut suspicari? Et ego certè quâ ratione hæc singula perspicacem Antagonistam latere potuerint, etiam atque etiam obstupesco. Id potius audacter assero, nihil magis Divinis auxiliis, favoribus & gratiis adversum, quàm contumacem, indomitam, effrænem, & laxatis affectuum repagulis ruentem animam, quam teste Gregorio Nazianzeno (Orat. 26.) vel timor immodicus constringit, vel præfidentia dissolvit, mæror contrahit, diffundit lætitia, livor tabefacit, effert superbia, spes inflat, furor succendit sanguine partim ebulliente, partim refugo & exulante. Aut si lineamenta corporis velut animi indices intueamur, quem phlegma nimium enervat, sanguis concitat, in rabiem agit cholera, aut multum patrantes oculi frangunt in scelus, certè minus ille aptus est ad gratiæ cælestis semen, quem gilva facies, obstipa cervix, lusca lumina, obliqua tuentes hirci, aut denique toti mundo ferè conclamata, & rarò à magnis nævis libera corporis minuti malèque temperati parvitas deprimit, aut quæcunque tandem à SS. damnata PP. Juliano Apostatæ concolor physiognomia, qui Dei Ecclesiam velut aper de sylvâ exterminavit, dehonestat; vel tandem alia Iscariotici vultûs prognostica lineamenta extra animam propenso quasi sesquipede extantia, ut evitari possit, notabilem faciunt. Infinitus ego
forem

forem, si singula quæ ex composito dici possent laciniosâ oratione evolverem. Transmitto ergo S. Thomam, Augustinum, & Isidorum Pelusiotam, ac totum Theophili Raynaudi Poliorceticon, causæ meæ, si tempus sineret, multum patrocinatorum. Et ad vos me tandem in calce Orationis converto. Adm. Reverendi. Nob. & Excell. D. Doctores. Vestræ enim Excellentia potens mihi confirmandæ causæ meæ argumentum suggerunt, in quo etiam lubet perorare. Si enim Indolem animi vestri aspicio, cujus temperata bonitas vos ad hujus diei gloriam dignissimè elevavit, & supremam altissimæ scientiæ lauream velut coronam operum vestrorum imposuit, (quos quidem supremos inaugurationis Doctoralis honores, ego & spectatorum omnium, & inclitæ facultatis Philosophicæ & meo tandem nomine ex animo gratulor) si, inquam, mentis vestræ Indolem optimam aspicio, video illam jam inde à teneris, omnium humanarum divinarumque scientiarum capacem æquabili morum compositione, & integerrimo candore, divinos gratiæ fatus, & semen cælestium auxiliorum uberimè attraxisse, ut supernorum donorum fecundatam bribus in hujus almæ diei fructus maturefceret, toti Christianæ Reipublicæ utilissimos, vobis ipsis, & Almæ Universitati nostræ per honorificos & gloriosos. Quos certè si vel Antagonista noster aspiceret, fateri cogeretur volens nolens, Indolem bonam

nam ad omnia in terris cœlisq; celsissima præ omni
sequiori, utilissimam esse, ac permanere. Dixi.

INSIGNIA HONORIS THEOLOGICI

Poëmate Lyrico cantata.

EPOMIS JANTHINA.

Modestix tegumentum adversus inanem
gloriam, derisores & contemptores
honoris Theologici.

ODE PRIMA.

Post brumæ senium, cùm liquidi fugæ
Redduntur fluvii, nec glacialibus
Ister compedibus tardus inambulat
Udæ plana Suëviæ,
Comptæ cæruleâ veste modestiæ
Florum flos violæ propatulis bibunt
Titanem foliis, oréque regio
Cœlestem redolent satum
Obversæ superis. Despiciunt humum,
Vix tangunt luteæ germen originis;
Et natæ properant reddere nobilem
Claro progeniem patri.

Cre-

Credas , æthereos fugere Spiritus ;
Et consanguineis astra coloribus
Implantare suæ velle propagini ;

Terris Numina jungere.

Aptatur violæ nunc color æmulus,
Quem doctis humeris nobilis injicit
Pallas , conspicuis empta laboribus.

Hæc celsæ patriæ memor
Terrarum cumulos , imaque vallium
Transcendit procul , & nubila stat super,
Formosisque DEI confiliarium
Miscet sideribus caput.

Demissæ pariter sed memor indolis,
Injectâ placidæ nube modestiæ,
Claram purpureo lumine fimbriam,
Sacrum temperat & jubar.

Sic velatus honos spirat amœniùs ;
Non mens intumuit gloriolæ typho,
Nec flatu rapitur dives odor levi
Rumorum popularium.

Defensa est violis gloria ; purpuræ
Loricata chlamys triplice fortiùs
Constans ære riget ; nîl metuit sacræ
Osores sapientiæ.

Abscedunt scioli , turbâque critica
Vesparum violas obvolitantium ;
Pallet livor edax , & petulantibus

Momis incutitur rubor,
Quêis frons depuduit. Ronchus abest procul,
Et risus speciem non patiens gravem ,
Quando signa oculis mystica subjicit
Divinæ Fidei Soror.

PILEUS

PILEUS QUADRATUS.

Animus à pravarum affectionum
servitute liber.

O D E S E C U N D A.

NON ille liber, qui, quod avet, facit
Vile ac probrosum mancipium sui;
Qui more se cannæ palustris
Circumagit, volucrique vento
Partes in omnes fabula vertitur,
Ludôque sortis, ceu pila vapulans,
Jam se favori, jam pudendo
Prostituit spoliū timori.
Qui celsa honorum Tantaleâ siti
Exhaustus ambit, vel Sybaritici
Portenta luxûs. Qui metallum
In cupidam citò verrit arcam,
Et claustra turpi sordida fœnore;
Timétque partis. Qui sua prodigus
Aut aleæ tradit rapaci,
Aut epulis dat Apicianis.
Non ille liber, qui finit impetus
Fracto rebelles carcere gliscere,
Primúmque non frænans calorem
Indomito foveat igne motus,
Et perfidorum classica Manium.
At ille liber solus erit mihi,
Qui fronte gavissus Serenâ,
Et placidâ ditione mentis,

Sui

Sui gubernat pectoris incolas,
 Domique nescit jurgia civium,
 Virtute qui fretus magistrâ
 Bile caret, dominoque nutu
 Exuberantem continet indolem,
 Ne sepe ruptâ prodeat in forum.
 Hæc una libertas meretur
 Quadrifidum Sophiæ galerum.

CINGVLUM AUREUM.

Sensus captivi ad securitatem pudicitiae.

O D E T E R T I A.

Ibericis perustum funibus latus,
 Et crura durâ compede,
 Servile quondam Flaccus irrisit probrum,
 Nodos perosus Gordios
 Menæ superbi, & sortis obliti suæ.
 At lege laudandâ licet
 Nunc pertinaces sensibus captis seras,
 Pulchram catastam apponere;
 Ne pervagentur transfugæ, errone decet
 Castis ligare vinculis.
 Ut vincit, ut triumphat adstrictus sacro
 Felix Aquinas Baltheo,
 Quem docta quondam cœlitum finxit manus
 Sancti decoris artifex,
 Custos pudicæ mentis! Ut presso gemit
 Sub fune Cyprius puer,
 Fractisque plorans arcubus patitur jugum,
 Victrice continentia!

Ades,

Ades, severæ Palladis cultor, sacris
 Admōte Mystes fascibus;
 Juvat protervam Manium licentiam
 Domi tumultuantium
 Indissolutâ compede, & vigili metu,
 Arctis domare legibus,
 Ne proditores forsan erumpant foras,
 Et advocent pericula,
 Scelerūmve blandas illices. Capti gemant.
 Exclusus arce pectoris
 Ringatur hostis, & suas frustra procul
 Delusus intentet minas,
 Dolente Gnidiâ, perfidis lenonibus,
 Molli voluptatum choro.
 Si vincta fuerint lumina, animorum tubi,
 Et curiosæ pupulæ,
 Non emigrabit facile grex mentis vagus,
 Fixo coërcendus lare;
 Periclitari solitus aspectū pudor
 Nil inde damnosum feret,
 Nec hospitales Gratiæ in mentis sinu,
 Affine Cœlitibus decus.
 Captiva reliqua sensuum floret cohors
 Hoc alligata cingulo:
 Nil avida peccat auris, aut blandis gula
 Lenocinata gustibus;
 Nil alibi cupida narium peccat fames
 Lasciviens odoribus.
 Exorbitatur nuspiam, sacro locus
 Quando datur Ligamini.

ANNULUS AUREUS.

Sancta & æterna fides erga Deum, Ec-
clesiam; & homines in salutis ne-
gotio juvandos.

O D E Q U A R T A.

EST gemma virtus; est sapientia,
Quam fœcis expers nexu adamantino
Ligavit aurum circulari;
Ingenuæ probitatis index.
Obstricta cœlo Theiologi fides,
Obstricta castis Romulidum sacris,
Immota durabit; rotasque
Præcipitis superabit ævi:
Stat irremissis Teutonicas plagas
Juvare curis. Stat malè fertiles
Auferre spinas, hæresinque
Continuo laniare telo;
Et fœderato Marte laceßere
Sectas pudendis fraudibus efferas;
Gregemque necdum peste tactum
Incolumi retinere caulâ.
Et visa sanctis jam bona sors fuit
Favere cœptis omine prospero;
Nempe exitus spondent secundos
Astra piæ moderata mentem.
Ut Suvæ Alumnos Palladis audiit
Frontem coronâ Daphnide nobiles;
Et ense cinctos bis acuto
Bella novis properare monstris,

Gravi laborans impietas metu
 Jam cogit agmen ; somnia Zvvinglii,
 Et liliati flagrionis
 Ad Rhodani trepidant paludes.
 Venter paratas Islebici Suis
 Formidat hastas ; & stabulum manus,
 Nullo fatigandas oleto,
 Herculeum vocat ad laborem :
 Augia turpi foetida nam situ,
 Ac fabularum pestiferum chaos,
 Purganda. Pax & Christianæ
 Mundities reparanda Caulæ.
 En ut rapaces diffugiunt lupi !
 Et ganeonum rancida nomina
 Mutire non audent ! Sepulto
 Hoste fides celebrat triumphum !

BIBLIA SACRA.

Veritatis & disciplinæ puteus altissimus.

O D E Q U I N T A.

E Gestos Geraræ fontes , puteosque profuso
 Fermè diremptos sanguine* * Genes. 26
 (Prisci nomina jurgii)
 Quos super-injectâ cumulârant mole Philistæ,
 Et Isacus refoderat,
 Invitâ revoco lyrâ.
 Majorem Fidei puteum mihi sumo canendum,
 Aquâ scatentem virgine,
 Puro consimilem vitro,

Quo

Quo sincera latent speculi referentia formam
Divina Vatum oracula,
Multo ænigmate splendida,
Mirandus lymphæ geniùs ! Non-turbida limo
Haustus propinat limpidos,
Nec fundum videt Oedipus.
Nulla loquax puteo stabulatur rana, Lemannis
Qualis solet paludibus
Calvini soboles nocens,
Ut sanæ puteum linguæ , purósque canales
Mendaciis contaminans
Castum flumen adulteret.
Scilicet ad putres dudum damnata lacunas
Coaxat infelix , suo
Et dirumpitur impetu.
Scurra Epicuræo Lutherus dogmate fontem
Opplere totum nititur;
Sed quid sordibus efficit
Effossis toties olim , totiésque regeſtis
In improbi gregis caput,
Ac linguam scelerum typum?
Dogmatis impuri fabro quid profuit audax
Frons excitandis jurgiis,
Et lis mota vel Eckio?
Canitiem violare Patrum , sacrúmque volumen
Nempe est voluptas improbis;
At constant sibi Biblia,
Ex his Theiologi legem , veríque medullam,
Sensus propinant integros,
Illimésque trahunt aquas.
Subula ab hoc puteo longè est , vulgúsque profanum;
Acúsque non admittitur,
Aut delira colus ; lacum

Vel captans altum malè fîsâ cerdo diotâ,
 Vilique testæ fragmine.
 Haustris nobilioribus
 Fons patet æthereus, multâ depressus abyssò:
 Huc sacra quadrat machina,
 Altæ dextra scientiæ.

SERTUM LAUREUM.

Laboris præmium post debellatos Dei
 hostes.

O D E S E X T A.

Verticis docti Diadema LAURUS
 Non viret quovis nemoris vepreto
 Inter urticas, vel inauspicato
 Germine spinas;
 Non pigro crescit gremio novercæ,
 Nec sinu terræ malè feriatae,
 Sed procellosos amat alta pleno
 Turbine montes;
 Grandinum nimbos amat; inter acres
 Germinat pugnas; volet irrigari
 Non aquâ dulci, sed inebriante
 Sanguinis imbre.
 Fertili surgit generosa campo
 Planta, non sicco, sterilique rure:
 Mars parens illi est, genitrixque Pallas
 Ægide tecta:

Inter

Inter horrentes gladios & hastas
 Elaborando metitur corymbo
 Nobilis Laurus ; celebrique vānit
 Gloria circo.

Cæsares olim reduces ab armis
 Hac coronatam retulêre frontem ;
 Nec nisi assertâ patriâ licebat
 Flectere ferta.

Ite Divinæ pugiles Minervæ,
 Præmium justo meriti labore,
 Et fide : laudem cumulare pulchris
 Pergite factis.

Jure victrici residere fronte
 Laureum perget decus , & corolla,
 Hostibus stratis , duplici virore
 Tempora cinget.

CEREUS ARDENS.

Lux sanæ doctrinæ , & vitæ exemplum.

O D E S E P T I M A.

Thesaurus atrâ nocte reconditus,
 Latensque avaro cortice Sardonyx,
 Matrice necdum liberatus,
 Non oculo placet intuenti:
 At , cùm rotundis ardet in annulis,
 Adjutus auro suspicitur Lapis,
 Lucetque cum pompâ colorum,
 Et vigiles jaculatur ignes.

Urbs valle serpens spernitur ; at petris
Exstructa , magni est , freta loci situ ;
Porrecta murato nitore
Eminus allicit institores.

Non somnolento semper in æquore
Sol delitescit , languidus otio :
Sed prodit , & lucis minister
Orbis obit geminum theatrum.

Fax præferenda est clara scientiæ ,
Si dignitatis gloria jusserit ,
Pharúsq; doctrinæ refulgens
In mediâ statuenda nocte.

Non in latebris semper inertibus
Famæ jacendum est. Perditur otio.
Cùm postulat res , in theatrum
Conspicuas juvat ire dotes.

Exculta lucem mens populis ferat ,
Haustásque cœlo spargat opes ; pium
Exempla succendant calorem :
Tota suo flagret igne virtus :

Vicina certo flamma vorax pede
In corda serpet ; Gloria Numinis
Splendore gaudebit , fugatâ
Desidiæ vitiisque brumâ.

Omnia ad majorem DEI gloriam.

N O M I N A .

DD. DOCTORUM

Q U O S

D. JOANNES VÖGL,

Supremæ Laureæ Theologicæ

COMPETITORES ET SOCIOS

HONORATISSIMOS

sibi est gratulatus.

D. MICHAEL RUPRECHT, Sacrorum
Canonum Licentiatus; Reverendissimi &
Celsissimi Principis Episcopi Augustani
Consiliarius, Collegiatae Ecclesiae S. Petri
Dilingæ Decanus & Parochus; Capituli
Ruralis ibidem Decanus.

D. PHILIPPUS GECH, Reverendissimi
& Celsissimi Principis Episcopi Augustani
Sacellanus Aulicus.

D. JOANNES PYMPELIUS, Urbis Impe-
rialis Bibraci Decanus & Parochus.

D. AN.

D. ANDREAS STEPHAN, Haagæ in
Austriâ inferiore Cooperator.

D. JOANNES CASIMIRUS RELS, Sacro-
rum Canonum Licentiatus, Parochus
Schongaviensis.

D. JOANNES HIEMAYR, Eistettensis ad
Almonium Franco.

D. JOSEPHUS DILMAN, Reverendissimi
& Celsissimi Principis Episcopi Constan-
tensis Sacellanus Aulicus.

D. GEORGIUS LOHR, Urbis Archiducalis
Ginzburgi Parochus.

D. DIONYSIUS NISKENS, Nerensis
Geldro-Belga.

Frere, Claudius,

Apparatus inaugurationis theologiae scholasticus, oratorius, poeticus

Dilingae 1672

Diss. 256

urn:nbn:de:bvb:12-bsb10840004-9

VD17 12:140534Z